

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Pohled Taiwanců na zahraniční nevěsty z jihovýchodní Asie

The Taiwanese Perspective on Foreign Brides from Southeast Asia

OLOMOUC 2023 Tereza Sadílková

Vedoucí diplomové práce: Filip Kraus, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 10. 5. 2023

Podpis

Anotace

Jméno a příjmení autora: Tereza Sadílková

Název katedry: Katedra asijských studií

Název fakulty: Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Pohled Taiwanců na zahraniční nevěsty z jihovýchodní Asie

Vedoucí diplomové práce: Filip Kraus, Ph.D.

Počet znaků: 96 149

Počet stran: 57

Počet zdrojů a literatury: 48

Klíčová slova: Taiwan, jihovýchodní Asie, svatební migrace, sociální problémy, diskriminace

Anotace: V bakalářské práci je zmapována ženská svatební migrace ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan a pozornost je věnována též percepci příchozích migrantek taiwanskou společností. Teoretická část se zabývá historickým vývojem svatební migrace na Taiwan a jsou zkoumány faktory, které tuto migraci ovlivňují. Zmíněny jsou i překážky, které zahraničním nevěstám ztěžují integraci do většinové společnosti, a mediální narativ, který má zásadní podíl na tom, jak jsou nevěsty společností vnímány. Praktická část je pak věnována analýze rozhovorů s taiwanskými občany, které autorka provedla během svého studijního pobytu na Taiwanu. Na základě odborné literatury a provedeného výzkumu je nastíněn taiwanský veřejný diskurz týkající se fenoménu zahraničních nevěst ze zemí jihovýchodní Asie.

Poděkování

Nejdříve bych ráda poděkovala Filipu Krausovi, Ph.D., za cenné rady a odbornou pomoc při vedení mé bakalářské práce. Poděkování patří také všem účastníkům výzkumu, kteří mi věnovali svůj čas a podělili se se mnou o své názory a zkušenosti. Na závěr bych také chtěla poděkovat své rodině, která stála po mém boku a podporovala mě po celou dobu studia.

Obsah

Ediční poznámka	7
1 Úvod	8
1.1 Motivace	8
1.2 Výzkumné otázky	10
1.3 Hypotéza	11
1.4 Metodologie	12
1.5 Literature review	13
2 Teoretická část	16
2.1 Historický vývoj svatební migrace na Taiwanu	16
2.2 Faktory stimulující ženskou svatební migraci	19
2.2.1 Socioekonomické faktory	19
2.2.2 Demografické faktory	20
2.2.3 Kulturní faktory	21
2.3 Proces uzavírání sňatků	22
2.4 Překážky v integraci zahraničních nevěst	24
2.5 Obraz zahraničních nevěst v taiwanských médiích	26
2.5.1 Mediální narativ	26
2.5.2 Prohlášení taiwanských politiků	28
2.5.3 Příčiny problematického mediálního narativu	29
3 Praktická část	31
3.1 Výběr výzkumné metody	31
3.2 Realizace výzkumu	32
3.3 Respondenti	32
3.4 Způsob zpracování výsledků	34
3.5 Etika výzkumu	35
3.6 Analýza hloubkových rozhovorů	35
3.6.1 Stereotypy o zahraničních nevěstách	35
3.6.2 Stereotypy o taiwanských manželích	38
3.6.3 Názory na uzavírání manželství prostřednictvím sňatkových agentur	40
3.6.4 Názory na ženskou svatební migraci ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan	41
3.6.5 Otázka diskriminace	43
3.7 Zodpovězení výzkumných otázek	46

4	Závěr	48
4.1	Shrnutí poznatků.....	48
4.2	Nedostatky práce	49
5	Resumé	51
	Seznam použité literatury.....	52

Ediční poznámka

V práci není pro přepis čínských pojmů a názvů míst využita standardní česká transkripce. Namísto toho je využito ustálených mezinárodních ekvivalentů v jejich nejpoužívanějších verzích (např. Taipei, Taiwan). Od těchto ekvivalentů jsou pak odvozena i další slova (např. Taiwanec, taiwanský).

1 Úvod

1.1 Motivace

Mezinárodní migrace je obecně chápána jako jeden z průvodních jevů globalizace. Zároveň se stala významným prostředkem ekonomického rozvoje v cílových zemích. Mezinárodní migrace však neovlivňuje hostitelské země pouze ekonomicky, ale také sociálně, kulturně, politicky, demograficky i nábožensky. V této bakalářské práci bude tématem konkrétně ženská svatební migrace ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan a percepce těchto migrantek místními obyvateli.

Taiwan, oficiálně nazývaný Čínská republika (ROC), se v posledních letech stal cílovou zemí velkého počtu migrantek z jihovýchodní Asie (MOI 2022). Tyto migrantky se zpravidla rozdělují do dvou skupin: 1) na migrantky přijíždějící na Taiwan za účelem práce a 2) na ženy, které přijíždějí za účelem sňatku s taiwanskými muži. Některé prameny týkající se této problematiky rovněž rozdělují ženskou migraci pouze na svatební anebo pracovní (Wang 2018; Lan 2022; Hsia 2007). Obdobně bude postupováno i v této práci, jelikož pozornost je soustředěna pouze na problematiku svatební migrace. Nicméně je třeba zmínit, že tyto dvě skupiny migrantek mohou mít velmi podobné motivace k migraci a sňatek může v některých případech sloužit pouze jako alternativní způsob, jak se dostat na taiwanský trh práce (Hsia 2010: 28).

Hybnou silou svatební migrace je především nedostatek potenciálních manželek v řadách taiwanských žen (Chen 2008: 331). Tento deficit se dá do jisté míry vysvětlit genderovou nerovnováhou. Například v roce 2007 v taiwanské populaci připadalo na 103 mužů pouze 100 žen (při narození byl poměr pohlaví dokonce 110 mužů na 100 žen), což může být důsledkem prenatalního výběru pohlaví a preference mužských potomků u tradičně smýšlejících rodičů (Lan 2008: 839-840). V důsledku nerovnoměrné urbanizace mužů a žen je genderová nerovnováha nejvíce zřetelná na venkově (Lee, et al. 2006). Z toho lze usoudit, že se s problémy týkající se hledání potenciálních nevěst častěji potýkají muži z venkovských oblastí.

Podle sociologa Yang Wen-shana z Academia Sinica problém genderové nerovnováhy dále zhoršuje snižující se porodnost, která má za následek úbytek mladých žen (Ketels 2015). O tyto mladé ženy se pak neucházejí pouze muži stejného věku, ale i muži starších ročníků, kteří doufají, že svou budoucí manželku najdou mezi mladšími ženami. Problém genderové nerovnováhy dokládají i statistiky Ministerstva vnitra Čínské republiky (*Ministry of the Interior*,

MOI), podle kterých bylo na Taiwanu v roce 2020 ve vhodném věku pro sňatek o 500 000 více mužů než žen (MOI 2022).

Sňatková krize na Taiwanu má kromě genderové nerovnováhy i řadu socio-ekonomických příčin (Lan 2008: 840). První z nich je vzkvétání tzv. *singles culture*, kdy mladé Taiwananky ztrácejí zájem o život v manželství, odkládají založení rodiny a často zůstávají dobrovolně samy. Tento trend souvisí především s růstem vzdělanosti taiwanských žen, kdy se mnohé ženy po vystudování vysoké školy soustředí na kariérní růst a hledání vhodného partnera nechávají volný průběh (Ketels 2015). Žen studujících vysokou školu v posledních letech dokonce přibýlo natolik, že začínají převyšovat podíl taiwanských mužů na univerzitách (Luoh 2006). S tím vzdáleně souvisí i přetrvávající kultura hypergamie, kdy finanční situace či úroveň dosaženého vzdělání mužů často nedosahuje očekávání jejich protějšků (Lan 2008: 840).

Mezi další příčiny krize na sňatkovém trhu se řadí například i rychlý růst životních nákladů. V případě Taiwanu se jedná zejména o růst cen nemovitostí, kdy se stává zcela běžné, že děti z finančních důvodů bydlí s rodiči i v pozdní dospělosti a že i třígenerační domy jsou poměrně běžnou záležitostí. Rovněž výdaje spojené se vzděláváním dětí mohou být pro některé rodiny příliš vysoké. Podle taiwanských statistik tvoří vzdělání zhruba 65 % veškerých výdajů na dítě (Ketels 2015). Všechny tyto faktory přispívají k rostoucímu nezájmu o sňatek a zakládání rodiny ze strany taiwanských žen.

Taiwanská společnost je však společností konfuciánskou, jež staví na patriarchálních hodnotách a považuje pokračování rodové linie za jednu ze synovských povinností. I když se od těchto tradic upouští, mnozí muži v podvědomí stále cítí povinnost vůči svým rodičům a založení rodiny vidí jako jeden z důležitých životních cílů (Chen 2011: 8). Rostoucí nezájem o život v manželství ze strany taiwanských žen proto jejich úděl velmi komplikuje.

Z tohoto důvodu se od konce 80. let stalo mezinárodní manželství běžnou strategií pro svobodné muže, kteří jsou ve znevýhodněné pozici k tomu, aby nacházeli nevěsty na místním sňatkovém trhu (Wang 2011: 174). Nejčastěji si vybírají ženy z jihovýchodní Asie, které mívají své vlastní socioekonomické důvody k migraci. Provdání za Taiwance jim v mnoha případech přináší příležitost pracovat na taiwanském trhu práce a finančně zajistit sebe a svou rodinu v zemi původu (Wang, Chang 2002: 98). Podle Lan Pei-chia je jedním z rozdílů mezi pracovními a svatebními migrantkami úroveň jejich vzdělání a míra finančního zázemí. Tvrdí, že svatební migrantky na rozdíl od těch pracovních mnohdy nemají jinou formu investice k zahájení cesty než samy sebe (Lan 2008: 834).

Podle statistik Ministerstva vnitra Čínské republiky (MOI) z ledna 2023 na Taiwanu v současné době žije 550 000 migrantek, které uzavřely manželství s taiwanskými občany.

Nejvíce svatebních migrantek pochází z území pevninské Číny (65 %), Vietnamu (19,5 %), Indonésie (5,5 %), Thajska (1,7 %) a Filipín (1,9 %). Celkový počet svatebních migrantek ze zemí jihovýchodní Asie se pohybuje kolem 180 000, a není tedy divu, že tato početná skupina přitahuje pozornost veřejnosti, politiků i médií (MOI 2023).

V taiwanské společnosti nicméně panuje poměrně silná protiimigrační nálada a ženy z jihovýchodní Asie se často stávají oběťmi xenofobie a rasové diskriminace, což lze vnímat jako vážný problém. Běžně jsou v médiích označovány stigmatizujícími nálepkami, které vedle jazykové bariéry jen dále ztěžují jejich integraci v nové zemi. Tyto ženy však imigrovaly na Taiwan trvale, zakládají rodiny s místními muži, a tudíž se nevyhnutelně stávají součástí taiwanské společnosti.

Aby bylo možné lépe porozumět tomuto tématu, práce si klade za cíl zmapovat fenomén migrace zahraničních nevěst z jihovýchodní Asie na Taiwan a prozkoumat postoje a předsudky taiwanské společnosti vůči těmto ženám, jejich rodinám a dětem. Také by práce měla přinést zamyšlení nad tím, co nejen taiwanská vláda, ale i běžní občané mohou udělat pro to, aby integraci zahraničních nevěst do společnosti usnadnili.

1.2 Výzkumné otázky

V této bakalářské práci bude primárně zkoumána sňatková migrace žen z jihovýchodní Asie na Taiwan a jejich vnímání taiwanskou společností. Lze se domnívat, že vnímání společnosti je silně ovlivněno mediálním obsahem, jakož i samotnou existencí sňatkových agentur. Zdá se totiž, že sňatky zprostředkované brokery a agenturami mohou v některých případech působit doslova jako obchodní výměna, což se vylučuje s moderním pojetím sňatku jako projevu hluboké lásky a může vést ke vzniku předsudků vůči zahraničním nevěstám a k jejich diskriminaci.

Podle Hsia Hsiao-chuan mají taiwanská média tendenci migrantky zobrazovat buď jako „pasivní oběti“, nebo jako „materialistické zlatokopyky“ se sklony ke kriminalitě a jejich manžely jako „společensky nežádané“, fyzicky nebo psychicky postižené a morálně méněcenné (Hsia 2011: 55). Média v minulosti nevěsty z jihovýchodní Asie také označovala za přenašečky pohlavních chorob a publikovala poplašné reportáže o narození smíšených dětí s nemocí AIDS. Na děti těchto párů bylo navíc nahlíženo tak, že mají horší zdraví, „zakrslý vzrůst“ a špatné studijní výsledky (Lan 2008: 843-844).

Svou roli hraje i taiwanská politická elita. Přestože taiwanská vláda v rámci boje proti stárnoucí populaci dlouhodobě propaguje vyšší porodnost, několik politiků v minulosti veřejně

vystoupilo a proneslo kontroverzní prohlášení týkající se „příliš vysoké“ porodnosti zahraničních nevěst. Například v roce 2004 náměstek ministra školství Chou Tsan-tse vyjádřil své znepokojení nad „nízkou kvalitou“ migrantek a poznamenal, že by zahraniční nevěsty neměly mít tolik dětí. Kromě toho v roce 2006 taiwanský politik Lao Ben-yan veřejně mluvil o vietnamských dětech v souvislosti s postiženími vzniklými v důsledku použití chemických zbraní během války ve Vietnamu a navrhl, aby bylo DNA vietnamských migrantek testováno na přítomnost nežádoucích mutací (Lan 2008: 843).

Ačkoliv se od té doby vyobrazení zahraničních nevěst v taiwanských médiích výrazně zlepšilo, tak je stále velmi stigmatizující a negativně ovlivňuje vnímání migrantek taiwanskou společností. V praktické části bakalářské práce bude tedy zjišťováno, zda a do jaké míry se narativ, který taiwanská média v minulosti prezentovala, skutečně promítá do názorů a představ veřejnosti. K tomu budou zodpovězeny následující výzkumné otázky:

- 1) Jaké stereotypy a předsudky jsou spjaty s nevěstami z jihovýchodní Asie a povahou těchto mezinárodních sňatků?
- 2) Jak je pohlíženo na muže, kteří se žení s nevěstami z jihovýchodní Asie?
- 3) Jaká pozitiva a negativa tato migrace v očích Taiwanců přináší?
- 4) Jsou podle Taiwanců tyto ženy diskriminovány/vnímají tuto diskriminaci jako problém, který by se měl více řešit?

1.3 Hypotéza

Lze se domnívat, že hlavním faktorem formujícím pohled taiwanské společnosti na zahraniční nevěsty je kromě již dříve zmíněného obsahu prezentovaného v médiích také kolektivní představa o strojené povaze uzavíraných sňatků. Je pravděpodobné, že zprostředkování sňatku brokery a sňatkovými agenturami silně podporuje narativ, který prezentuje sňatek s taiwanskými muži pro tyto migrantky jako pouhou cestu k tomu, jak získat vízum a uniknout životu v chudobě. Lze proto předpokládat, že hlavním předsudkem vůči nevěstám z jihovýchodní Asie bude morální odsouzení, že se nevdávají z lásky, ale z finančních důvodů. Zároveň lze očekávat narativní stereotyp, že dosáhly pouze nízké úrovně vzdělání a že pocházejí z chudých poměrů. Také je možné, že jsou některými lidmi vnímány jako podvodnice, které po získání věna či dostatečného finančního zaopatření utíkají zpět do země svého původu.

Co se týká taiwanských manželů, lze předpokládat, že je na ně pohlíženo jako na muže velmi chudé, nevzdělané či jinak sociálně hendikepované, kteří nejsou schopni si najít

taiwanskou manželku. Také si je možné představit, že i děti těchto párů mohou čelit jisté míře šikany a diskriminace ve školách či v dalším profesním životě.

Pokud budou srovnávány jednotlivé národnosti migrantek jihovýchodní Asie, lze se domnívat, že ženy z Vietnamu jsou taiwanskou společností přijímány nejlépe, a to především díky jejich kulturní příbuznosti, jež pramení z dlouhodobého čínského vlivu na vietnamskou kulturu. Důležitým faktorem je také vzhled vietnamských žen, které mají zpravidla světlejší odstín pleti v porovnání s ženami z jiných zemí jihovýchodní Asie, jsou tedy výrazně blíže taiwanskému ideálu ženské krásy, což jim v integraci do společnosti a v běžném životě může výrazně pomoci. Světlý odstín pleti je v čínské kultuře považován za jeden z hlavních ideálů krásy, který může ovlivňovat nejen to, jak se k migrantkám lidé chovají, ale také to, co si o nich myslí. Právě z tohoto důvodu se mohou Taiwanci podvědomě chovat k vietnamským nevěstám lépe než k migrantkám tmavšího odstínu pleti.

Co se týče pozitiv svatební migrace, lze očekávat, že je kladně hodnoceno hlavně zvýšení porodnosti a kulturní obohacení taiwanské společnosti. V případě negativ je pak pravděpodobné, že se někteří lidé mohou obávat zvýšené kriminality a vysoké rozvodovosti.

Pokud jde o povědomí o této problematice, je možné předpokládat, že většinová taiwanská společnost si je vědoma toho, že jsou migrantky z chudších zemí na Taiwanu diskriminovány (např. že mají nižší platové ohodnocení v porovnání s taiwanskými zaměstnanci) a že to zároveň považují za problém, který by se měl více řešit.

1.4 Metodologie

V této práci bude za pomoci primárních a sekundárních dat charakterizován fenomén ženské svatební migrace ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan. Informace v teoretické části bakalářské práce budou čerpány z vědeckých článků, internetových reportáží a odborných publikací zabývajících se daným tématem. Po načtení teoretického rámce bude sepsána literární rešerše a vytvořen bližší přehled o problematice, z něhož bude čerpáno v dalších kapitolách. Poznatky získané studiem odborné literatury budou dále doplněny o primární data ve formě statistických údajů, která budou čerpána z oficiálních stránek Ministerstva vnitra (MOI) a Ministerstva zahraničních věcí (MOFA) Čínské republiky. Získané poznatky budou využity jako základ pro zpracování výzkumu.

Praktická část bakalářské práce bude věnována analýze hloubkových rozhovorů, které byly provedeny během autorčina studijního pobytu na Taiwanu. Volba výzkumné metody, výběr respondentů a průběh sběru dat budou blíže popsány v úvodu praktické části. K analýze

výsledků provedených rozhovorů bude využita metoda tematické analýzy, která slouží k identifikaci opakujících se vzorců uvnitř dat. Výsledky této analýzy budou poté porovnány s informacemi uváděnými v odborných pramenech. Nakonec budou na základě poznatků z obou částí bakalářské práce zodpovězeny výzkumné otázky, které byly stanoveny v úvodu práce.

1.5 Literature review

Článek autorů Wang Hong-zena a Chang Shu-minga *The Commodification of International Marriages: Cross-Border Marriage Business in Taiwan and Viet Nam* (Komodifikace mezinárodních manželství: Obchod s přeshraničním manželstvím na Taiwanu a ve Vietnamu, 2002) se zabývá rostoucím „imigračním průmyslem“ a sociodemografickými faktory, které tento růst stimulují. Tento článek popisuje historický vývoj a analyzuje rozsah svatební migrace ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan. Dále analyzuje také rozvoj a roli sňatkových agentur. Autoři popisují nejen jejich organizaci, strukturu a hierarchii, ale také se věnují tomu, jak operují a jaké strategie využívají k tomu, aby se vyhnuly právním problémům. Také je zde vysvětleno, že s rozvojem tohoto mezinárodního obchodu vstupuje do odvětví stále více subjektů, což znamená, že si sňatkové agentury stále více vzájemně konkurují. Jelikož vznik konkurence vede ke snížení zisků, jsou agentury nuceny hledat nové strategie a přizpůsobit se novému prostředí. Tyto sňatkové agentury tak začínají nabízet nejen slevy, vysokou kvalitu služeb a včasné dodání, ale i další výhody a záruky, které jen dále přispívají ke komodifikaci těchto sňatků.

Diskriminaci pracovních migrantek a zahraničních nevěst z jihovýchodní Asie se věnuje Pei-chia Lan ve své publikaci *Migrant Women's Bodies as Boundary Markers: Reproductive Crisis and Sexual Control in the Ethnic Frontiers of Taiwan* (Těla migrantek jako hraniční markery: Reprodukční krize a sexuální kontrola etnické hranice Taiwanu, 2008). Podle Lan je postavení pracovních migrantek a zahraničních nevěst na strukturální úrovni velmi podobné. Vysvětluje, že ženská migrace řeší dva základní problémy, kterým Taiwan čelí, a to nedostatek pečovatelských služeb a nedostatek nevěst pro taiwanské muže. Tvrdí, že mnoho mužů si vybírá zahraniční manželky proto, aby doma pečovaly o jejich staré nebo nemocné rodiče, čímž ve výsledku vykonávají podobnou práci jako pracovní migrantky. Ve své práci poukazuje na to, že migrantky z jihovýchodní Asie mívají horší zaměstnání a výrazně nižší platy ve srovnání s taiwanskými ženami se stejným vzděláním. Rovněž se věnuje problematickému mediálnímu narativu, který popisuje pracovní migrantky jako placené společnice nebo svůdnice, které

rozvracejí rodiny. Tato představa o pracovních migrantkách vede v některých případech až k tomu, že taiwanské manželky svým chůvám nebo pečovatelkám zakazují nosit make-up, dotyčné musejí mít krátce střižené vlasy a nesmějí nosit vyzývavé oblečení. Podle Lan jsou tak obě skupiny migrantek spojovány s podobnými obrazy, které dramatizují jejich sexuální touhy a biologickou plodnost. Zahraniční nevěsty jsou však považovány nejen za plodné manželky, ale také za nezpůsobilé matky.

Jednou z klíčových publikací, jež autorce umožnila pochopit fenomén svatební migrace v kontextu globalizace světové ekonomiky, je článek socioložky Hsia Hsiao-chuan *Transnational marriage and internationalization of capital – The case of the "foreign bride" phenomenon in Taiwan* (Mezinárodní manželství a internacionalizace kapitálu – případ fenoménu zahraničních nevěst na Taiwanu, 2000), ve kterém na fenomén komodifikovaných mezinárodních sňatků pohlíží jako na produkt kapitalistického rozvoje. Ve svém článku řeší, jaký vliv mají taiwanské investice v zemích jihovýchodní Asie na fenomén zahraničních nevěst. Podle Hsia mají dokonce přímou souvislost se samotným vznikem taiwanských sňatkových zprostředkovatelů, jelikož jimi často bývají samotní investoři nebo jejich bývalí zaměstnanci. Za hlavní příčinu vzniku fenoménu zahraničních nevěst pak považuje nerovnoměrný ekonomický rozvoj, jenž v obou zemích nejvíce zasáhl zemědělské oblasti. Pro ženy z chudých oblastí jihovýchodní Asie to znamená, že svou rodinu finančně zajistí mnohem lépe, pokud budou pracovat v zahraničí anebo se tam provdají. V případě taiwanských mužů se pak jedná o znevýhodněné socioekonomické postavení, jež jim ztěžuje najít si partnerku mezi místními ženami. Z výše zmíněného proto lze usoudit, že tato manželství spojují takové muže a ženy, jež byli nejvíce zasaženi nerovným ekonomickým rozvojem v obou zemích.

Hsia Hsiao-chuan se ve svém článku *Imaged and imagined threat to the nation: the media construction of the 'foreign brides' phenomenon' as social problems in Taiwan* (Vyobrazená a domnělá národní hrozba: mediální konstrukce fenoménu „zahraničních nevěst“ jako sociálního problému Taiwanu, 2007) věnuje také problematice vyobrazení zahraničních nevěst v taiwanských médiích. Hsia zde uvádí výsledky své systematické narativní analýzy mediálního obsahu týkajícího se fenoménu zahraničních nevěst. Zjistila, že jak zahraniční nevěsty, tak jejich manželé jsou v taiwanských médiích vyobrazováni dvěma navzájem si odporujícími negativními obrazy. Zobrazované subjekty tak jen stěží uniknou stereotypu, protože pokud odporují jednomu negativnímu obrazu, jsou okamžitě zachyceny obrazem druhým. Tento článek dále kritizuje práci reportérů, kteří si šetří práci parafrázováním cizích článků a uváděním vykonstruovaných statistik. V některých případech pro větší věrohodnost dokonce přikládají autorství některých prohlášení osobám s vyšší odborností

a autoritou. Novináři se svými reportážemi snaží vyvolat senzaci, ať už ze strachu o ztrátu zaměstnání, nebo z touhy po kariérním růstu. Dále se věnuje tomu, jak mediální korporace a stát těží z vyobrazení fenoménu zahraničních nevěst jako sociálního problému. Podle Hsia tento mediální diskurz pomáhá legitimizovat nové zákony a opatření, jež jsou vůči zahraničním nevěstám diskriminující. Navíc je tento mediální diskurz v souladu s dominantním společenským diskurzem, který vychází ze „společenské úzkosti“ pramenící ze strachu, že přistěhovalci z méně vyvinutých zemí budou využívat taiwanské prosperity na úkor taiwanských obyvatel. Jako důvody, proč Taiwan na rozdíl od některých chudých zemí uspěl, jsou podle autorky obecně chápány schopnosti taiwanského národa a jeho pracovitost. Touto optikou proto přistěhovalci z jihovýchodní Asie dosahují nižších kvalit a jejich míšení s taiwanskými obyvateli ohrožuje taiwanskou konkurenceschopnost ve světě.

Problematice integrace zahraničních nevěst do taiwanské společnosti se věnují Wang Hongzen a Daniele Belanger v článku *Taiwanizing Female Immigrant Spouses and Materializing Differential Citizenship* („Potaiwanšťování“ zahraničních manželek a vytváření rozdílného občanství, 2008). Autoři zde pojednávají o tom, jaké negativní kroky taiwanská vláda, nestátní neziskové organizace a akademická obec činí v otázce integrace zahraničních nevěst a jejich dětí do většinové společnosti. Přestože tyto tři skupiny mají odlišné zájmy a obavy, všechny vykreslují přistěhovalkyně jako skupinu, která je socioekonomicky znevýhodněná a méněcenná a které je třeba pomoci a zlepšit její situaci. Podle autorů tak mnohá vládou zaváděná opatření pouze reflektují předpokládané negativní dopady přítomnosti zahraničních nevěst ve společnosti a vycházejí z narativu, který vede k další stigmatizaci těchto žen a jejich dětí. Článek se také věnuje strategiím, které nestátní neziskové organizace využívají k získání finančních prostředků. Zobrazují tyto rodiny jako chudé, znevýhodněné, bez prostředků na vzdělání svých dětí a vyžadující taiwanskou pomoc. Ve výsledku tyto organizace získávají finanční prostředky tím, že tvrdí, že „znevýhodněné“ rodiny je třeba integrovat, ale zároveň k tomu využívají obraz, který je stigmatizuje a diskriminuje.

2 Teoretická část

2.1 Historický vývoj svatební migrace na Taiwanu

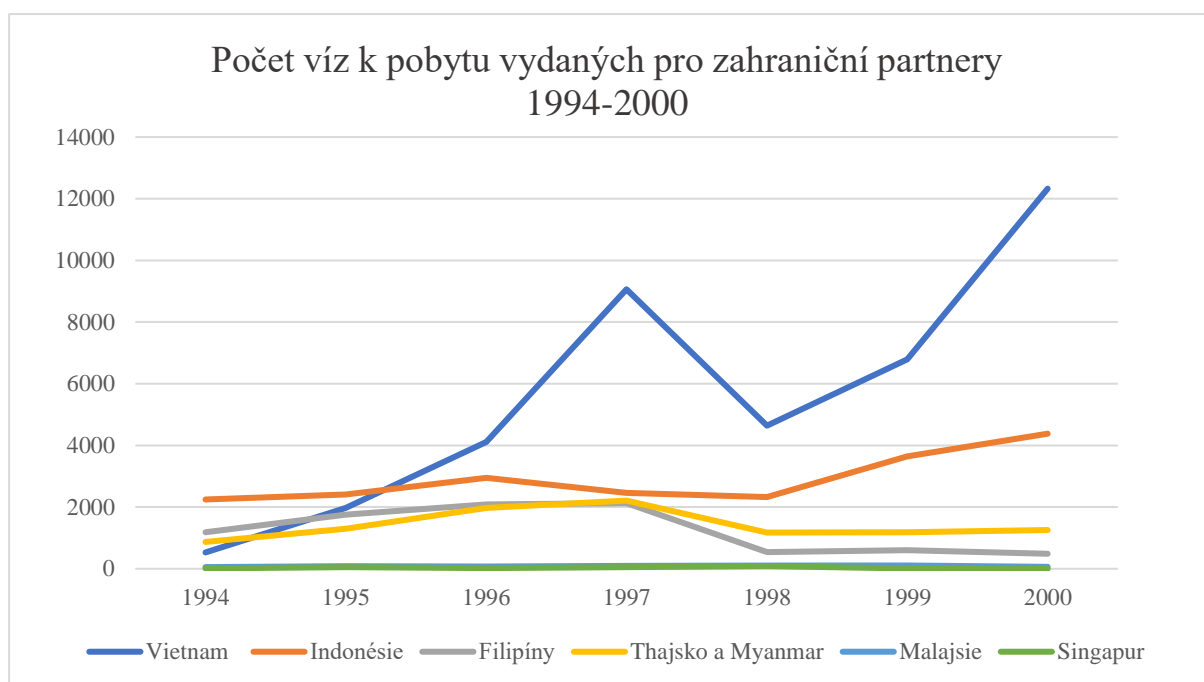
Fenomén svatební migrace se na Taiwanu začal formovat již na konci sedmdesátých let (Hsia 2010: 28). Tento typ migrace je v taiwanské historii jedinečný hned ze dvou důvodů. Zaprvé se jedná o migraci, která je z hlediska pohlaví výrazně nevyvážená. Podle statistik Ministerstva vnitra je 87 % zahraničních partnerů z jihovýchodní Asie ženského pohlaví (MOI 2023). Zadruhé tato migrace probíhá prostřednictvím uzavírání sňatků s místními obyvateli, což vytváří specifickou rodinnou strukturu a dynamiku (Chen 2011: 4-5).

Nejdůležitějším faktorem, jenž vedl ke vzniku této svatební migrace, je nedostatek potenciálních partnerek pro taiwanské muže z venkovských oblastí (Chen 2008: 331). Tito muži často mívají nižší socioekonomický status a nejsou schopni si najít partnerku mezi místními ženami, z tohoto důvodu se pro ně uzavření mezinárodního sňatku začalo stávat stále běžnější strategií (Wang 2011: 174).

Po zrušení stanného práva v roce 1987 a přijetí otevřenější politiky vůči pevninské Číně byl na Taiwanu zrušen zákaz cestování do pevninské Číny. To umožnilo svobodným nebo ovdovělým veteránům navštívit svou rodnou vlast a zároveň jim to poskytlo příležitost najít si v Číně novou manželku (Chen 2008: 334). Typickým rysem sňatků z tohoto období byl proto vyšší věk alespoň jednoho z partnerů (Wang 2011: 184).

Fenomén sňatků taiwanských mužů a žen z jihovýchodní Asie se začal formovat ještě před příchodem manželek z pevninské Číny. Už koncem sedmdesátých let byly mužům z venkovských oblastí jižního Taiwanu poprvé představeny nevěsty z Thajska a Filipín (Chen 2008: 334). Nicméně jazyková bariéra a kulturní rozdíly způsobovaly vážné problémy v každodenní komunikaci a vzájemném soužití. Z tohoto důvodu se sňatkoví brokeři začali postupně přeorientovávat na etnické Číňanky žijící v Indonésii (Chen 2008: 334). Na konci osmdesátých let bylo navíc několik thajských žen zatčeno za provozování prostituce, čehož taiwanská vláda využila jako důvod k tomu, aby přestala vydávat víza svobodným ženám z jihovýchodní Asie (Hsia 2000: 183). To pro taiwanské muže, kteří si přáli vzít za manželky ženy z tamějších zemí, znamenalo, že museli odjet do jihovýchodní Asie a sňatek uzavřít tam (Hsia 2000: 183).

Na začátku devadesátých let se nejpočetnější skupinou zahraničních nevěst staly již zmiňované Indonésanky, přičemž většina z nich příslušela k čínskému etniku Hakka (Wang, Chang 2002: 101). V těchto letech Taiwan ročně přijímal více než dva tisíce indonéských nevěst. Aby se počet těchto migrujících nevěst snížil, Taipejská hospodářská a obchodní kancelář v Indonésii (TETO) zpomalila vyřizování jejich víz (Chen 2008: 334). Podle brokerů musely indonéské nevěsty od roku 1993 čekat na vystavení víza i několik měsíců (Hsia 2000: 199-200). To způsobilo, že taiwanští brokeři začali ztrácet trpělivost a začali obracet svou pozornost na ženy z Vietnamu a Kambodži, jejichž počet v následujících letech výrazně vzrostl (Chen 2008: 334). Stejněho roku se také výrazně zvýšily taiwanské investice v jihovýchodní Asii (Hsia 2000: 183-184). Někteří odborníci se dokonce shodují na tom, že tyto globalizované kapitálové investice Taiwanu nepřímo katalyzovaly rozvoj mezinárodního sňatkového trhu (Wang, Chang 2002: 95; Hsia 2000: 194-206).

Graf 1 Počet pobytových víz vydaných pro zahraniční partnery

(Zdroj dat: Wang, Chang 2002: 96)

Od roku 1996 se vietnamské nevěsty staly nejpočetnější skupinou svatebních migrantek z jihovýchodní Asie (MOFA 2023). Jejich počet od té doby dále rostl s výjimkou roku 1998, jenž byl ve Vietnamu chápán jako nevhodný rok ke sňatku (Wang, Chang 2002: 99).

Počet zahraničních nevěst výrazně rostl až do roku 2003, kdy dosáhl svého vrcholu. Tohoto roku činily zahraniční sňatky celých 32 % všech uzavíraných manželství (MOI 2023; Tsay 2015: 78). Následujícího roku však byla uvedena v platnost řada právních omezení, která

měla za cíl kromě zpomalení svatební migrace také předejít sňatkovým podvodům a obchodování s lidmi (Chen 2008: 334-335).

Graf 2 Počet registrovaných sňatků uzavřených s cizinci (2001-2022)

(zdroj dat: Ministry of the Interior (MOI); <https://statis.moi.gov.tw/micst/stmain.jsp?sys=100>)

Náhly pokles v počtu taiwansko-čínských sňatků v roce 2004 byl způsoben následkem přísnější politiky pohovorů pro nově příchozí migrantky z pevninské Číny. Podle statistik Národního imigračního úřadu byla až jedna třetina čínských nevěst u pohovoru neúspěšná (Wang 2011: 175). Nová migrační politika vyžadovala, aby budoucí manželé individuálně podstoupili osobní pohovory také ve Vietnamu, což mělo mezi lety 2004 a 2005 za následek 50% pokles v počtu vietnamských nevěst (Wang 2011: 177).

Tento klesající trend uzavírání mezinárodních sňatků s nevěstami z jihovýchodní Asie pokračoval až do roku 2012 (MOI 2022). Naproti tomu se například počet uzavíraných sňatků s nevěstami z Hongkongu a Macaa mezi lety 2001 a 2014 ztrojnásobil (MOI 2022; Tsay 2015: 79).

Od roku 2013 začal počet nevěst z jihovýchodní Asie každoročně opět mírně stoupat, a to až do roku 2019, kdy byl tento růst přerušen pandemií COVID-19 (MOI 2022). Nicméně již v roce 2022, kdy Taiwan uvolnil mnohá protipandemická opatření, bylo podle statistik zaregistrováno 5 317 sňatků s nevěstami z jihovýchodní Asie, což je téměř dvojnásobný nárůst oproti předchozímu roku (MOI 2022).

Dle posledních statistik Ministerstva vnitra Čínské republiky z ledna 2023 na Taiwanu v současné době žije 176 063 zahraničních manželek ze zemí jihovýchodní Asie, z toho třemi nejpočetnějšími národnostmi jsou ženy z Vietnamu (110 328), Indonésie (30 531) a Filipín (10 099) (MOI 2023).

2.2 Faktory stimuluji ženskou svatební migraci

V této podkapitole budou popsány základní faktory, které ovlivňují ženskou svatební migraci na Taiwan. Přestože těchto faktorů existuje celá řada, pro jednoduchost budou ty nejzásadnější rozděleny do tří skupin, a to na faktory socioekonomické, demografické a kulturní.

2.2.1 Socioekonomické faktory

Rozlišují se dvě základní skupiny faktorů ovlivňujících svatební migraci, tzv. push and pull faktory. Push faktory jsou chápány jako negativní podmínky, kvůli kterým lidé opouštějí zemi, ve které žijí. V případě jihovýchodní Asie se jedná zejména o nedostatek ekonomických příležitostí, nepříliš dobře rozvinutou socioekonomickou infrastrukturu zemí původu migrantů, politické prostředí a nedostatečný přístup ke vzdělání (Příkrylová 2020: 31-38). Pull faktory jsou naopak přívětivé podmínky, které lákají obyvatele imigrovat do cílové země. Taiwan zahraničním nevěstám nabízí především příležitost pracovat v ekonomicky vyspělé zemi s poměrně stabilní ekonomickou a politickou situací. Ačkoliv jsou tyto push and pull faktory bezpochyby platné, nestačí k vysvětlení vlivů, jež vedly ke vzniku fenoménu komodifikovaných mezinárodních manželství, v celém jejich měřítku (Hsia 2000: 187).

Podle Hsia Hsiao-chuan měly na rozkvětu svatební migrace zásadní podíl rozvoj globálního kapitálu a liberalizace trhu práce, což vedlo ke vzniku sňatkových zprostředkovatelů, kteří operují mezi různě rozvinutými státy (Hsia 2000: 193). Ve svém článku *Transnational marriage and internationalization of capital – The case of the "foreign bride" phenomenon in Taiwan* definuje čtyři druhy sňatkových zprostředkovatelů. Prvním z nich jsou zaměstnanci taiwanských investorů, kteří v minulosti pracovali v jihovýchodní Asii a teprve později se díky svým kontaktům stali brokery. Druhým typem jsou mezinárodní manželské páry, které těží nejen ze své osobní zkušenosti, ale také z perfektní znalosti jazyků v obou zemích. Třetím typem jsou profesionální sňatkové agentury, které jsou často vlastněny taiwanskými podnikateli investujícími v jihovýchodní Asii. Samotné ženy, které si navzájem sňatky zprostředkovávají v daných zemích, pak představují čtvrtý typ brokerů (Hsia 2000: 216-218). Autorka v článku také vysvětluje, že první tři skupiny zprostředkovatelů jsou ve skutečnosti výsledkem

taiwanských zahraničních investic, což podle ní dále dokazuje, že fenomén sňatkové migrace úzce souvisí s obchodem a investicemi mezi danými zeměmi (Hsia 2000: 218).

Proces svatební migrace v neposlední řadě zahrnuje také několik druhů výměn mezi jednotlivými zeměmi. Zahraniční nevěsty Taiwanu pomáhají zvyšovat míru porodnosti, a navíc poskytují neplacenou domácí a pečovatelskou práci (Hsia 2000: 193). Naopak periferní země mají prospěch především z remitencí posílaných nevěstami domů, ale například i z poplatků za vystavování dokladů.

Většina taiwanských mužů, kteří si berou zahraniční nevěsty, pochází z nižších socioekonomických příček a na místním sňatkovém trhu se nachází ve znevýhodněné pozici (Wang 2011: 174). Naproti tomu ženy z jihovýchodní Asie, které chtějí uniknout chudobě, čelí volbě, zda si samy najdou práci v zahraničí, anebo se vymaní ze své ekonomické situace prostřednictvím mezinárodního sňatku.

Stručně řečeno, fenomén zahraničních nevěst sdružuje muže a ženy, kteří byli kapitalistickým rozvojem v obou zemích marginalizováni. Tito lidé totiž v mnoha případech nemají jinou možnost než hledat svého partnera za hranicemi své země. Dalo by se tedy říci, že tato integrace lidí z různých společností není jejich „dobrovolným“ spojením (Hsia 2000: 193). Podle Hsia Hsiao-chuan tak tento fenomén není pouze produktem kapitalistického vývoje, ale také se v něm abstraktní struktura mezinárodní politické ekonomiky reflektuje do mezilidských vztahů (Hsia 2000: 193).

2.2.2 Demografické faktory

Stejně jako v jiných jihoasijských zemích je na Taiwanu důležitým demografickým trendem oddalování sňatků a rostoucí podíl svobodných žen (Jones, Shen 2008: 9). Důvodem je rostoucí nezáměr o život v manželství ze strany taiwanských žen, jenž je s největší pravděpodobností důsledkem ekonomických a sociálních změn, které v taiwanské společnosti probíhají v souvislosti s rychlým ekonomickým růstem. Například rostoucí úroveň vzdělání a ekonomická nezávislost žen vykazuje silnou souvislost s odkládáním manželství do pozdějšího věku (Thornton, Lin 1994). Právě rostoucí úroveň vzdělání taiwanských žen a touha po kariérním růstu způsobuje také nevyváženou urbanizaci obou pohlaví, která dále zhoršuje genderovou nerovnováhu na venkově (Lee, et al. 2006: 166).

Podle Yang Li analýzy sňatků také částečně potvrzují představu o nadřazenosti mužského principu, kdy muži stále preferují o něco mladší a méně úspěšné ženy (Yang, et al.

2006). To potvrzuje například i Wangův výzkum, ve kterém zjistil, že jsou vietnamské manželky v průměru o dvanáct let mladší než jejich taiwanští manželé a často dosahují pouze základního vzdělání (Wang, 2001: 110). Yang ve svém článku *Assortative Mating in Taiwan: Changes and Persistence* konstatuje, že svobodné ženy na Taiwanu mívají vysokou úroveň vzdělání a jsou ekonomicky nezávislé, naproti tomu svobodní muži mají horší vzdělání a nižší finanční příjmy (Yang, et al. 2006: 10). Je tedy zřejmé, že muži s nízkým vzděláním a socioekonomickým postavením čelí větším překážkám při hledání žádoucích partnerek (Chen 2008: 333).

Taiwan se rovněž již dlouhou dobu potýká s demografickými problémy, jako jsou nízká porodnost a stárnutí obyvatelstva. Právě pokračování rodové linie bývá jedním z hlavních důvodů, proč se taiwanští muži uchylují k těmto sňatkům (Hsia 1997). Na zahraniční nevěsty bývá často manželovou rodinou vyvíjen velký tlak, aby porodily potomka. Proto ve většině případů porodí své první dítě již během prvních dvou nebo tří let manželství (Chen 2011: 12).

V důsledku stárnoucí taiwanské populace navíc roste i potřeba pečovatelek a zdravotních sester. V některých případech se dokonce pro ekonomicky znevýhodněné rodiny, jež si nemohou pečovatelské služby dovolit, příchod zahraniční nevěsty stává dostupnější alternativou a důvodem k uzavření sňatku. Zahraniční nevěsty tak značně přispívají k růstu taiwanské populace, poskytují pečovatelské služby stárnoucí populaci a celkově přispívají ke snižování dopadů těchto negativních demografických trendů.

2.2.3 Kulturní faktory

Kromě socioekonomických a demografických faktorů je ženská migrace ovlivněna také kulturními jevy, mezi které patří nejen úcta k rodičům, ale také přetrvávající význam manželské hypergamie (Přikrylová 2020: 45). Oddanost vůči předkům je jedním ze silně vžitých zvyků v kulturách jihovýchodní Asie. Finanční zajištění své rodiny proto může být důležitou motivací k uzavření sňatku za hranicemi vlastní země (Chung, Kim 2016: 328).

Pokud jsou porovnány zahraniční nevěsty z jednotlivých zemí jihovýchodní Asie, je možné zjistit, že nejpreferovanějšími ženami jsou Vietnamky. Vzhledem k dlouhodobému čínskému vlivu ve Vietnamu lze říci, že je Vietnam do jisté míry kulturně podobný Taiwanu (Hiep 2012). Podle Lan Pei-chia jsou pak vietnamské nevěsty obecně preferovány před Filipínkami a Indonésankami převážně proto, že sdílejí konfuciánskou kulturu, tradice a vyznávají podobné hodnoty (Lan 2008: 838). Čínský vliv lze také pozorovat v některých

vietnamských tradicích. Analogie lze najít například v místních festivalech, obřadech při narození, svatbách, pohřbech nebo při provádění buddhistických rituálů (Yu 2014: 62). Kromě toho jsou Vietnamky na Taiwanu ceněny také pro svou smířlivou povahu, zdvořilost a pracovitost (Le, et al. 2017: 69). Důvody k preferenci vietnamských žen však mohou být i poměrně povrchní. Jedním z důvodů převahy vietnamských manželek oproti ženám z Indonésie a Filipín je i přítomnost rasismu, kdy Taiwanci preferují ženy světlejšího odstínu pleti (Chen 2011: 10).

Wang Hong-zen ve svém článku *Who marries Vietnamese brides? Masculinities and cross-border marriages* polemizuje, že důležitým faktorem, který podporuje a legitimizuje sňatky s ženami z jihovýchodní Asie, je genderová kultura. Ženy z jihovýchodní Asie jsou totiž mnohými muži chápány jako tradičněji smýšlející a poslušnější v porovnání s taiwanskými ženami, což je činí „lepšími“ manželkami. Některé sňatkové agentury dokonce tyto ženy připodobňují k tradičním taiwanským ženám z padesátých let (Chen 2011: 10). Podle odpovědí taiwanských manželů mají tyto ženy nižší nároky, je jednodušší je finančně zaopatřit a zpočátku jsou na manželovi naprosto závislé, což některým z nich vyhovuje (Wang 2018: 4-22).

Z feministického hlediska si proto u komodifikovaných mezinárodních sňatků lze všimnout, že když jsou muži z relativně bohatých zemí ohroženi rostoucím feministickým uvědoměním, mezinárodní toky kapitálu jim umožňují přístup do chudších regionů a poskytují jim možnost udržení patriarchálních vztahů (Hsia 2000: 226).

2.3 Proces uzavírání sňatků

Většina sňatků mezi taiwanskými muži a nevěstami z jihovýchodní Asie je zprostředkována brokery a sňatkovými agenturami (Chung, Kim 2016: 333). Reklamy inzerující sňatky se zahraničními nevěstami lze poměrně snadno najít na různých internetových stránkách, ale například i na sociálních sítích, jako je Facebook. Dříve se inzeráty vyskytovaly dokonce i v denním tisku a na reklamních plakátech volně vyvěšených po městě (Chen 2011: 6). Příklad jednoho z těchto reklamních plakátů je uveden na následující fotografii. Na plakátu stojí:

Obrázek 1: Plakát inzerující sňatek s vietnamskými nevěstami

(zdroj: <https://asiasociety.org/>)

Představování vietnamských nevěst

Do tří měsíců nevěsta zaručeně doma

(Cesta do Vietnamu a zpět dokončena do 6 dní)

Cena pouze 200 000 taiwanských dolarů

Čtyři záruky:

- 1. Záruka panenství*
- 2. Uzavření sňatku do tří měsíců*
- 3. Žádné další poplatky*
- 4. Pokud nevěsta uteče do jednoho roku, novou dostanete zdarma*

Taiwanští akademici Wang Hong-zen a Chang Shu-ming ve svém článku *The Commodification of International Marriages: Cross-Border Marriage Business in Taiwan and Viet Nam* (2002) používají pro tyto sňatky termín „komodifikovaná mezinárodní manželství“, popisují jejich uzavírání a ukazují, že sňatkoví brokeri hrají klíčovou roli v motivování potenciálních nevěst a ženichů k uzavření těchto sňatků (Wang, Chang 2002).

Konkrétně ve Vietnamu sňatkový proces zpravidla začíná tak, že brokeri či sňatkové agentury zařídí, aby potenciální taiwanští ženichové odcestovali do Ho Či Minova Města v jižním Vietnamu, kde si mohou vybrat svou budoucí nevěstu (Chen 2011: 8). Ženichovi jsou postupně představovány potenciální nevěsty a ten kýváním hlavy dává najevo, zda se mu žena líbí či nikoliv. Pokud dojde k vzájemné shodě, ženich a vietnamská nevěsta spolu uzavřou sňatek a uspořádají svatební hostinu v rodném městě nevěsty. Celý tento proces obvykle trvá pět až šest dní (Wang, Chang 2002: 96-99). Nová nevěsta pak musí ve Vietnamu několik měsíců počkat na udělení víza, které jí umožní vstoupit na území státu Taiwan a přestěhovat se do manželovy domácnosti, kde obvykle žijí i jeho rodiče (Belanger, Wang 2013: 38).

Sňatkoví brokeri během celého procesu slouží jako prostředníci. Taiwanskému ženichovi obvykle účtují 10 000 až 15 000 USD (zhruba 220 000 až 320 000 korun) (Chung, Kim 2016: 343). Tato cena zahrnuje kromě procesu hledání vhodné nevěsty také letenky tam a zpět, svatební hostinu ve Vietnamu, poplatky za administrativu a věno, které taiwanský ženich dává rodičům své nevěsty. Přestože věno ve většině případů činí pouhých 10 % z celkové částky,

kteřou ženich agentuře zaplatí, jedná se vzhledem k nízkým platům ve Vietnamu o poměrně vysokou sumu (Hsia 2000: 183).

2.4 Překážky v integraci zahraničních nevěst

Pravděpodobně tou největší překážkou v integraci zahraničních nevěst do taiwanské společnosti je jazyková bariéra. Právě jazyk bývá prvním problémem při konfrontaci s novou kulturou a jeho neznalost může mít velmi vážné důsledky (Yu 2014: 62). Osvojení si čínského jazyka nejenže migrantkám výrazně pomáhá fungovat v každodenním životě, ale zároveň zjednodušuje jejich integraci do hostitelské společnosti. Pro většinu zahraničních nevěst je však velmi obtížné naučit se čínský jazyk a znakové písmo (Le, et al. 2017: 67).

Neznalost místního jazyka může donutit zahraniční nevěsty žít v izolovaném prostředí. Mnohdy nejsou například schopny samy opustit dům, jezdit veřejnou dopravou, chodit nakupovat, vyhledat lékařskou pomoc, komunikovat s členy rodiny a pomáhat svým dětem s domácími úkoly. To vše může prohlubovat jejich osamělost, pocit nedostatku opravdového přátelství a frustraci z neschopnosti fungovat v každodenním životě a zapojit se mezi ostatní členy společnosti (Yang, Wang 2003: 171). Neznalost jazyka se může stát obzvláště závažným problémem v případech domácího násilí, kdy si zahraniční nevěsty nejsou schopny dohledat potřebné informace a nevědí, koho požádat o pomoc.

Dalšími vážnými překážkami v integraci jsou etnická diskriminace a kulturní předsudky přítomné ve většinové společnosti. Ty pramení z běžného taiwanského vnímání zemí jihovýchodní Asie jako chudých a zaostalých. Většina zahraničních nevěst přichází na Taiwan prostřednictvím sňatkového obchodu, což část taiwanské společnosti odsuzuje. Tento problém však dále zhoršují média, která zahraniční nevěsty velmi často stigmatizují a vyobrazují v negativním světle. Reportáže o prostituci a nevěstách na útěku pak mohou vést k pohrdání ze strany členů domácnosti a k pomluvám mezi sousedy (Yang, Wang 2003: 170). V důsledku tohoto předpojatého zobecňování žen z jihovýchodní Asie tak může i náznak cizího přízvuku vést k diskriminaci, a tak i přes plynulou znalost jazyka mohou tyto ženy čelit nerovnému zacházení.

Rozpory mohou vznikat i v otázce náboženství. Pokud jde o vietnamské ženy, většina vyznává čínská náboženství, jako jsou buddhismus a taoismus. Převážná část Indonésanek se hlásí k islámu a jen malý podíl zahraničních nevěst vyznává křesťanství nebo jiná náboženství. Mnoho taiwanských rodin od nich očekává, že se přizpůsobí jejich náboženskému

vyznání. Podle Yu zahraniční nevěsty leckdy s náboženskými praktikami svých rodin nesouhlasí, ale z úcty k nim cítí povinnost rituály provádět (Yu 2014: 212).

Jedním z častých původců konfliktů mezi nevěstou a její taiwanskou rodinou bývá otázka, zda si žena na Taiwanu bude hledat zaměstnání či nikoliv (Wang 2016: 187). Pro mnohé zahraniční nevěsty uzavření mezinárodního sňatku představuje únikovou cestu z chudoby a příležitost pracovat v bohaté a ekonomicky vyspělé zemi, což jim dovolí finančně zajistit svou rodinu v zemi původu (Lee 2008: 108). To dokládá například průzkum Asociace vietnamských žen v Ho Či Minově Městě, ve kterém 67,5 % mladých žen, které si berou cizince, přiznalo, že tak činí z ekonomických důvodů (*Sai Gon Giay Phong Nhat Bao*, 1999). Z toho vyplývá, že je pro svatební migrantky velmi důležité podílet se na ekonomických aktivitách v hostitelské zemi a posílat svým rodinám remittance (Chung, Kim 2016: 328).

Přesto je míra zaměstnanosti zahraničních manželek nižší než u taiwanských žen (Wang 2011: 185). Podle Wang Hong-zena může být tento nízký podíl připisován tradičním rolím, kdy mnozí manželé od ženy očekávají, že zůstane doma a bude se starat o děti a jeho stárnoucí rodiče. Tyto dvě zásadně odlišné představy obou stran jsou proto častým zdrojem neshod (Wang 2016: 187; Wang 2011: 185).

V souvislosti s touto problematikou je důležité zmínit, že někteří manželové či jiní členové rodiny zahraničním nevěstám dokonce zakazují pracovat a účastnit se hodin čínského jazyka. Činí tak ze strachu, aby se žena příliš neosamostatnila a neutekla zpět do země původu (Wang 2018: 21-24). Znemožnění pracovat však může mít výrazný dopad na začlenění migrantek do společnosti. Migrantky, které zůstávají doma, přicházejí do kontaktu pouze se svou novou rodinou a členy místní komunity. Díky zaměstnání má žena možnost denně přicházet do kontaktu s dalšími členy taiwanské společnosti, a snáze se tak začlení. Kromě toho získání pracovní pozice ženám pomáhá i k větší samostatnosti a oproštění se od finanční závislosti na manželově rodině (Přikrylová 2021: 51). Z tohoto důvodu hraje v integraci zahraničních nevěst do taiwanské společnosti významnou roli podpora jejich taiwanské rodiny (Yeh 2010: 202).

V neposlední řadě mají na úspěšnost integrace zásadní vliv i média. Negativní mediální diskurz, jenž doprovází tento fenomén, výrazně stigmatizoval komodifikovaná mezinárodní manželství a negativně ovlivnil životy zahraničních nevěst a jejich rodin. Kromě toho některé čínské výrazy, jež se pro tyto nevěsty používají, mají pejorativní nádech anebo se používají

k popisu cizince, což dále dokazuje, že tyto ženy nejsou chápány jako součást taiwanské společnosti (Chen 2008: 336).

Tento negativní mediální diskurz a pejorativní terminologie používaná v každodenním životě přispívají k udržení předsudků vůči zahraničním nevěstám. Na Taiwanu stejně jako v mnoha západních zemích (Coleman 2006) se otázka migrace stává politicky velmi důležitým tématem. V následující podkapitole bude proto věnována pozornost kontroverzním prohlášením politiků a mediálnímu obrazu svatebních migrantek a jejich manželů.

2.5 Obraz zahraničních nevěst v taiwanských médiích

Fenomén taiwanských mužů, kteří si jezdí vybírat své budoucí manželky do jihovýchodní Asie, začal přitahovat pozornost médií již na konci osmdesátých let. V této době byly zahraniční nevěsty i jejich manželé médii vyobrazeni jako příčiny sociálních problémů. Noviny a televize byly zahlceny příběhy o zahraničních nevěstách na útěku, vysoké rozvodovosti mezinárodních sňatků, kriminalitě, domácím násilí a také o „špatné kvalitě“ jejich dětí (Hsia 2007: 55).

2.5.1 Mediální narativ

Z prací Hsia Hsiao-chuan je zjevné, že mediální obsah slouží jako primární zdroj informací pro pochopení fenoménu zahraničních nevěst nejen široké veřejnosti, ale i politikům a rodinám, které zahraniční nevěsty přijímají (Hsia 1997, 2000, 2007). Negativní zprávy v médiích proto ovlivňují i způsob, jak na ně nahlíží manželova rodina a jejich přátelé.

Například v raných fázích manželství se rodina ženicha často obává, že nevěsta uteče nebo jim ukradne peníze. V jednom z hloubkových rozhovorů se Hsia Hsiao-chuan svěřuje matka taiwanského ženicha: „*Je těžké mít jako snachu zahraniční nevěstu. Nikdy nevíte, jestli je upřímná nebo ne. Co když uteče?*“ Stejná žena si také povzddechla, že když její snacha odjela navštívit svou rodinu, sousedům netrvalo ani týden, než se začali vyptávat, zda se už vrátila, jako kdyby škodolibě čekali na to, až zjistí, že utekla (Hsia 2000: 223).

Častým zdrojem konfliktů v rodině je i skutečnost, že zahraniční nevěsty chtějí posílat domů peníze. Mnoho manželů nechápe toto konání jako touhu pomoci svým rodičům, kteří trpí chudobou, a místo toho ženy obviňují, že na Taiwan přijely jenom kvůli penězům, a vykládají si toto chování jako základní charakteristiku zahraničních nevěst, jež je prezentována v médiích. Kdykoliv si tedy zahraniční nevěsta přeje vrátit se domů anebo poslat své rodině peníze, posiluje to stereotyp popularizovaný médii (Hsia 2000: 220-224).

2.5.1.1 Mediální obraz zahraničních nevěst

Hsia Hsiao-chuan ve své publikaci *Imaged and imagined threat to the nation: the media construction of the 'foreign brides' phenomenon' as social problems in Taiwan* (2007) popisuje techniku, kterou taiwanská média používají ke konstrukci méněcennosti zahraničních nevěst. Jedná se o narativní strukturu, která zahrnuje dva navzájem si odporující negativní obrazy. Podle Hsia pak zobrazované subjekty jen stěží uniknou stereotypu, protože pokud jsou v rozporu s jedním negativním obrazem, jsou okamžitě zachyceny obrazem protichůdným (Hsia 2007: 55-61). Tvrdí, že v případě zahraničních nevěst jde o obraz „pasivních obětí“, které nemají kontrolu nad svými životy, naproti tomu pak stojí obraz „materialistických zlatokopek“, které si berou taiwanské muže, aby z nich vysávaly jejich peníze (Hsia 2007: 60-63). Ačkoliv se tyto dva negativní narativy jeví jako protikladné, přesto se vzájemně posilují a společně slouží k udržení podřadného obrazu (Hsia 2007: 61-63).

Tyto negativní obrazy pak jsou doplňovány několika dalšími stereotypy a předsudky. Zahraniční nevěsty často bývají zobrazovány jako nevzdělané, zvyšující kriminalitu (obzvláště prostituci a krádeže), ohrožující „kvalitu taiwanské populace“ a jako neschopné matky (Lan 2008: 841). V souvislosti s ohrožením tradiční rodinné struktury je pak oblíbené téma útěku, na které média pohlížejí pouze z mužského úhlu pohledu. Zahraniční nevěsty jsou v této souvislosti vyobrazovány jako bezcitné, ubližující svým manželům a rozvracející rodiny namísto toho, aby byly zkoumány důvody, které ženy k tomuto rozhodnutí dovedly (Hsia 2007: 58-59). Jako příklad může sloužit následující úryvek:

„Indonéské nevěsty se v Pei-Pu staly „žádaným zbožím“ ... Manželství s thajskými ženami údajně nevydrží déle než dva roky. Rozvodovost dosahuje až 90 procent. Některé ženy odešly, jakmile byly peníze mužů vyčerpány; některé zase utekly poté, co získaly taiwanské občanství. Chování těchto thajských nevěst bylo špatné a lidé v Pei-Pu jsou velmi raněni... Doufají, že indonéské nevěsty nebudou následovat kroky těch thajských a ubližovat mužům z Pei-Pu.“ (Taiwan Lih Pao, ze dne 30. května 1994 v Hsia 2007: 59)

2.5.1.2 Mediální obraz taiwanských ženichů

Taiwanští muži, kteří si berou zahraniční nevěsty, bývají zobrazováni jako staří, chudí, nevzdělaní a zoufalí. Častou charakteristikou bývají také různé druhy psychických poruch a tělesných postižení (Chen 2011: 9). Samotná manželství mezi Taiwanci a ženami z jihovýchodní Asie tudíž bývají stereotypně vnímána jako svazek dvou osob s nízkým

vzděláním, a tedy jako vážné ohrožení „kvality“ budoucích generací (Hsia 2007: 60). O chápání těchto manželství v souvislosti se sociálními problémy vypovídá i následující úryvek:

„... Taiwanští muži nadále pokračují v „ježdění na jih“ (narážka na iniciativu „Go South“) a přivázejí zpět nevzdělané, hloupé a někdy i ošklivé ženy z jihovýchodní Asie, aby se oženili. Jaké problémy tento fenomén prozrazuje o taiwanské sociální struktuře, manželství a poměru pohlaví?“ (China Times ze dne 12. listopadu 1995 v Hsia 2007: 60)

Z výše uvedených úryvků lze soudit, že fenomén zahraničních nevěst byl většinou taiwanskou společností akceptován jako sociální problém a že síla přímé zkušenosti nestačí k tomu, aby přebila obraz vytvářený médií (Hsia 2000: 223). Vzhledem k tomu, že převážná většina lidí získává informace právě z médií, má tento mediální obraz stěžejní roli při utváření veřejného mínění.

2.5.2 Prohlášení taiwanských politiků

Kromě médií projevila své znepokojení nad touto tematikou i řada politiků. Jedním z takovýchto příkladů může být již v úvodu zmíněný výstup taiwanského politika Lao Ben-yana z roku 2006, který veřejně prohlásil, že mnoho vietnamských dětí v důsledku otravy agentem Orange trpí vrozenými vadami a vietnamské migrantky by měly být testovány na přítomnost mutací (Lan 2008: 843). V této souvislosti také varoval, aby vláda neplýtvala penězi daňových poplatníků na podporu zahraničních nevěst, které mohou mít vážné zdravotní problémy (Hsia 2007: 56). Ačkoliv jsou tato prohlášení skutečně extrémní, implicitní eugenické diskurzy nejsou ojedinělé. V těchto letech bylo například zveřejněno i několik klinických studií, které naznačovaly, že zahraniční nevěsty častěji rodí předčasně a jejich novorozenci váží méně, než je celostátní průměr (Lan 2008: 844). Kromě toho média publikovala poplašné zprávy o narození dětí s AIDS a migrantky označila za přenašečky HIV viru kvůli prosperujícímu sexuálnímu průmyslu v jihovýchodní Asii (Fan 2006). Častou kritikou migrantek je také jejich údajná neschopnost vychovávat děti. Média pak hojně uváděla komentáře vědců a odborníků, kteří tvrdili, že děti těchto migrantek mají ve školách podprůměrné výsledky (Lan 2008: 844). Zahraniční nevěsty se tak v očích politiků i veřejnosti staly ohrožením pro kvalitu budoucí taiwanské generace (Wang, Belanger 2008: 96).

Tyto obavy jsou zjevné i z toho, že ačkoliv se Taiwan potýká s problémem stárnoucí populace a dlouhodobě propaguje vyšší porodnost, někteří politici v minulosti upozorňovali na „příliš vysokou“ porodnost zahraničních nevěst. Jedním z takovýchto příkladů může být

prohlášení náměstka ministra školství, který v roce 2004 veřejně promluvil k zahraničním nevěstám a požádal je, aby nerodily příliš mnoho dětí. Později se dokonce označil za hrdinu, který konečně vyslovil pravdu, o které se nikdo neodvážil veřejně mluvit (Hsia 2007: 77). Velmi negativně se také vyslovil o taiwanských manželech a pronesl, že „*každý dobře ví, kdo si bere zahraniční nevěsty*“ (Wang, Belanger 2008: 91). Na těchto prohlášeních se jasně ukazuje, že zahraniční nevěsty a jejich manželé jsou v médiích označováni stigmatizujícími nálepkami a jsou spojováni se sociálními problémy.

2.5.3 Příčiny problematického mediálního narativu

V první řadě je třeba říci, že mediální korporace z vyobrazení fenoménu zahraničních nevěst jako sociálního problému profitují. Příchod migrantů z chudších zemí mnohdy vzbuzuje v lidech rozporuplné emoce, mezi nimi i nedůvěru, napětí a obavy. Toho některá média využívají a záměrně publikují reportáže, které vyvolávají údiv, strach či senzaci, aby přilákala co nejvíce čtenářů. Podle Hsia (2007) na Taiwanu panuje společenská úzkost, která vychází ze strachu, že přistěhovalci z méně rozvinutých zemí budou využívat taiwanské prosperity na úkor taiwanských obyvatel. Taiwanský ekonomický zázrak je totiž Taiwanci obecně chápán jako výsledek pracovitosti a schopnosti taiwanského národa. Za zdánlivě logický důvod, proč země jihovýchodní Asie nedosahují stejné prosperity, bývá pokládáno to, že jejich obyvatelé nedosahují stejných kvalit (Hsia 2007: 75-76). Z pohledu taiwanské vlády pak tento narativní diskurz pomáhá legitimizovat nové zákony a opatření, jež jsou vůči zahraničním nevěstám diskriminující.

V důsledku rostoucích společenských tlaků však musela v roce 2002 taiwanská vláda svou politiku vůči zahraničním nevěstám změnit na více inkluzivní. Tyto změny se týkaly především snadnějšího přístupu na trh práce, poskytnutí bezplatných hodin čínského jazyka a zpřístupnění veřejného zdravotního pojištění (Wang, Belanger 2008: 96-97). Média rovněž začala postupně publikovat více obsahu, který měl přispět k integraci zahraničních nevěst do taiwanské společnosti. Jedná se zejména o články na téma kulturních akcí, přínosu svatebních migrantek pro taiwanskou společnost, a dokonce i reportáže sdílející jejich život na Taiwanu (Přikrylová 2020: 76-79).

Ačkoliv se tento mediální diskurz v posledních letech výrazně zlepšuje, jsou zprávy o útěcích zahraničních nevěst a jejich údajných kriminálních činnostech stále poměrně časté. I přes zlepšující se mediální diskurz je v taiwanské společnosti stále zakořeněn kulturní

rasismus, který negativně ovlivňuje obraz svatebních migrantek a ztěžuje jejich integraci do většinové společnosti.

3 Praktická část

V této části bakalářské práce bude na základě kvalitativního výzkumu nastíněn taiwanský veřejný diskurz týkající se ženské svatební migrace ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan tak, jak se jej autorce podařilo zmapovat sběrem rozhovorů s respondenty. V následujících podkapitolách budou přiblíženy metody výzkumu, výzkumný proces, etické aspekty výzkumu, průběh sběru dat a analýza odpovědí respondentů. Výsledky tohoto výzkumu pak budou porovnány s poznatky, které byly získány studiem odborné literatury a které byly zpracovány v teoretické části této bakalářské práce. Výsledky z obou částí bakalářské práce budou v závěru využity k zodpovězení výzkumných otázek, jež byly stanoveny v úvodu práce.

3.1 Výběr výzkumné metody

Hlavním cílem tohoto výzkumu je nastínění veřejného mínění k dané problematice na Taiwanu. K provedení výzkumu byla vybrána metoda kvalitativního výzkumu, která byla vzhledem k rozsahu této práce vyhodnocena jako vhodnější v porovnání s metodou výzkumu kvantitativního.

Pro provedení výzkumu bude využita metoda tzv. hloubkového rozhovoru neboli *in-depth interview*. Metoda rozhovoru představuje nejčastější metodu sběru dat v kvalitativním výzkumu a lze ji definovat jako nestandardizované dotazování jednoho informačního partnera jedním tazatelem pomocí několika otevřených otázek (Švaříček 2007: 159). Vzhledem k tomu, že má každý z respondentů na zahraniční nevěsty vlastní názor a zkušenost respondentů se mohou lišit, může dotazování otevřenými otázkami pomoci porozumět odlišným perspektivám jednotlivých respondentů, aniž by jejich odpovědi omezoval výběr položek v dotazníku. Podle Hendla tak mají komunikační partneři v hloubkových rozhovorech mnohem více prostoru k vyjádření svého názoru, a jejich odpovědi mohou být tudíž podrobnější (Hendl 2005: 173).

Pro výzkum byl zvolen polostrukturovaný typ hloubkového rozhovoru. Technika polostrukturovaného rozhovoru je také označována jako rozhovor částečně řízený a je charakteristická tím, že výzkumník má předem určen okruh témat a otázek, které během rozhovoru pokládá dotazovanému (Reichel 2009: 99). Hlavním důvodem, proč byla dána přednost tomuto typu rozhovoru, byla obava, že autorčina znalost čínského jazyka nedosahuje dostatečné úrovně, aby mohla nestrukturovaný rozhovor kvalitně provést. Předem stanovené

otázky proto velmi pomohly se na rozhovor dostatečně připravit a zároveň zmenšily riziko, že se na některé okruhy témat nedostane.

3.2 Realizace výzkumu

Předem připravené otázky v osnově rozhovoru vycházejí z hlavních výzkumných otázek, jež byly stanoveny v úvodu práce. Aby respondenti nebyli dotazováni samotnými výzkumnými otázkami, byly výzkumné otázky rozloženy do několika specifických otázek. Na základě výzkumných otázek a prostudování odborné literatury bylo tedy připraveno dvacet otázek, na které měli všichni respondenti odpovědět. Pokud byly odpovědi respondentů z hlediska problematiky zajímavé, byly položeny další navazující otázky, které měly pomoci pochopit širší souvislosti a přiblížit osobní zkušenosti respondentů.

V období tří měsíců, přesněji od června do srpna 2022, bylo provedeno celkem deset hloubkových rozhovorů. Respondenty byly osoby taiwanské národnosti ve věku 22-67 let, se kterými se autorka osobně poznala během svého zahraničního pobytu na Taiwanu. Všechny rozhovory byly provedeny v čínském jazyce a každý trval mezi 30 až 40 minutami. Rozhovory byly nahrány na diktafon a podle zvukové stopy přepsány. V přepisu byla vynechána zbytečná výplňová slova, ale zároveň bylo dbáno na to, aby sdělení zůstalo celistvé a zároveň neztratilo svůj význam a výpovědní hodnotu. Stejně tak nebyly přepisovány úseky, ve kterých došlo k nepochopení otázky z důvodu jazykové bariéry. Pro zachování anonymity všech respondentů byly zveřejněny pouze nejobecnější osobní údaje, jako jsou pohlaví, věk a místo pobytu.

3.3 Respondenti

Vzhledem k tomu, že se výzkum věnuje veřejnému mínění, potenciální cílovou skupinou mohli být téměř všichni taiwanští občané bez ohledu na to, jak je jim tato problematika blízká. Respondenti však byli vybráni z různých věkových skupin a s vyváženým poměrem pohlaví. Z důvodu zachování anonymity byly k dalšímu zpracování dat použity zkratky R1 až R10 (tzn. respondent 1-10).

Respondent	Pohlaví	Věk	Místo pobytu	Osobní zkušenost
R1	Žena	22	Taichung (Beitun)	Ano
R2	Žena	43	Changhua (Huatan)	Ne
R3	Muž	23	Taichung (Xitun)	Ne
R4	Muž	45	Changhua (Huatan)	Ne
R5	Žena	43	Changhua (Changhua City)	Ne
R6	Muž	45	Changhua (Hsiushui)	Ne
R7	Muž	46	Changhua (Changhua City)	Ne
R8	Žena	46	Changhua (Huatan)	Ano
R9	Žena	56	Taichung (Xitun)	Ano
R10	Žena	67	Changhua	Ano

Před tím, než byly respondentům položeny samotné otázky tohoto výzkumu, proběhl pokus o zjištění, zda respondenti některé zahraniční nevěsty osobně znají a z jakých zdrojů čerpají informace o této problematice.

Z deseti oslovených respondentů měli pouze čtyři z nich ve svém okolí zahraniční nevěstu. V případě první respondentky se dokonce jednalo o její tetu, která se před dvaceti lety na Taiwan přivdala z Indonésie a se kterou měla respondentka velmi dobrý vztah. Na otázku, zda jim komunikaci ztěžuje jazyková bariéra, odpověděla, že nikdy neměla problém se s tetou dorozumět a že se teta dokonce naučila rozumět i taiwanskému dialektu.

Další z respondentek, která měla osobní zkušenost, byla respondentka č. 8 – 56letá žena, jejíž kolegyně se na Taiwan přivdaly z Vietnamu a se kterými rovněž vycházela velmi dobře. Osobní zkušenost měly také respondentky č. 9 a č. 10, které si ale se zahraničními nevěstami nebyly tolik blízké. Nicméně na otázku, zda respondentky při komunikaci s těmito ženami čelí jazykové bariéře, všechny odpověděly, že čínštinu tyto ženy ovládají plynule a nemají žádný problém se s nimi dorozumět.

Dále autorku zajímalo, zda se respondenti setkávají s příběhy o zahraničních nevěstách od lidí ze svého okolí. Většina respondentů uvedla, že občas nějaké příběhy slýchávají od svých přátel nebo kolegů v práci. Tyto příběhy se pak většinou týkají problémů, které vyvstávají ze soužití dvou osob, jež nesdílejí stejný jazyk a kulturu. Zmíněné příběhy se týkaly problémů v komunikaci a odlišných návyků jako třeba stravování. Jeden z respondentů také uvedl, že si

jeho kamarád často stěžuje na to, že po něm jeho manželka požaduje, aby její rodině každý měsíc posílal peníze.

Co se týká zdrojů získávání informací o dané problematice, polovina respondentů, kteří byli dotazováni, uvedla, že o této tematice nejčastěji slychají od svých přátel. Druhá polovina uvedla, že nejvíce informací čerpá z médií, jako jsou televizní zprávy, internetové články a příspěvky na sociálních sítích. Z těchto odpovědí se je možné domnívat, že mediální tvorba nemusí být nutně hlavním zdrojem informací pro všechny taiwanské obyvatele. Někteří mohou nejvíce čerpat ze své vlastní zkušenosti a jiní z příběhů svých přátel.

3.4 Způsob zpracování výsledků

Pro zpracování výsledků tohoto výzkumu byla zvolena metoda tematické analýzy, která slouží k identifikaci, analýze a reportování vzorců (tj. témat) uvnitř dat (Braun, Clarke 2006: 79). Vzhledem k tomu, že provedené rozhovory byly ovlivněny předem stanovenými výzkumnými otázkami, bude autorka ve své práci vycházet z teoretického přístupu tematické analýzy. Při své analýze autorka také čerpala z poznatků, které získala studiem odborné literatury k dané problematice, aby při analyzování předešla opomenutí důležitých aspektů zkoumaných dat.

Braun a Clarke (2006) ve svém článku *Using thematic analysis in psychology* popisují šest fází tematické analýzy, kterými by se měli výzkumníci řídit (Braun, Clarke 2006: 86-93). Ve své práci se autorka při analyzování rozhovorů řídila jimi popsáním postupem, přičemž se k jednotlivým krokům podle potřeby vracela.

1. Seznámení se s daty: Tato fáze začíná již provedením jednotlivých rozhovorů a jejich následnou transkripcí. Cílem této fáze je seznámit se se všemi získanými daty, čehož se nejlépe dosáhne jejich opakovaným pročitáním. Kompletní znalost slouží jako základ pro další kroky analýzy.

2. Vytváření počátečních kódů: Výzkumník si všímá zajímavých vlastností dat a opakujících se vzorců, které se pak stávají podkladem pro následné definování témat.

3. Hledání témat: V této fázi dochází k přezkoumávání kódů, jejich porovnání a třídění do potenciálních témat. Výstupem této fáze by měl být seznam témat a výpis dat, která byla v souvislosti s nimi kódována. Pro přehlednost se využívá zobrazení dat pomocí *mind maps* a tabulek.

4. Přezkoumání témat: Jednotlivé kódy a témata jsou přezkoumávány a doladovány. Výzkumník znovu prochází shromážděné úryvky a kontroluje, zda se jedná o koherentní vzorce.

5. Definování a upřesňování témat: V této fázi je definována podstata jednotlivých témat. Na konkrétních úryvcích se pak popisuje jejich obsah a co je na nich zajímavého. Dále by se měla věnovat pozornost tomu, jak se jednotlivá témata a úryvky vztahují k výzkumným otázkám.

6. Sepsání zprávy: Tato fáze zahrnuje konečnou analýzu a sepsání zprávy o získaných poznatcích (Braun, Clarke 2006: 86-93).

3.5 Etika výzkumu

Aby byla dodržena etická stránka předvýzkumu, byli potenciální respondenti nejdříve obeznámeni s tematikou a účelem výzkumu. Následně jim bylo vysvětleno, jakým způsobem bude rozhovor probíhat, a byli požádáni o spoluúčast. Respondentům bylo zároveň sděleno, že je jejich účast ve výzkumu dobrovolná, a pokud by pro ně byly některé otázky příliš osobní nebo citlivé, nejsou povinni na ně odpovídat a zároveň mohou z výzkumu kdykoliv odstoupit. Kromě toho byli ubezpečeni, že jejich identita a identita dalších lidí zmíněných v rozhovoru zůstane v plné anonymitě a jejich účast tak s sebou nenes žádná rizika.

Respondenti byli také požádáni o souhlas s nahráváním rozhovoru a s jeho následnou transkripcí do textového dokumentu, přičemž byli obeznámeni s tím, že získaný materiál bude použit pouze pro účely této bakalářské práce. Na závěr bylo respondentům sděleno, že na žádnou z pokládaných otázek neexistuje správná ani špatná odpověď, a byli požádáni, aby odpovídali pravdivě podle svých názorů a postojů.

3.6 Analýza hloubkových rozhovorů

Pro větší přehlednost byla analýza rozhovorů rozdělena do pěti podkapitol, které vycházejí z výzkumných otázek. V těchto podkapitolách pak bude pozornost přednostně věnována vzorcům, které se opakovaly u více respondentů, ale budou také zmíněny odpovědi, které byly nejzajímavější. Cílem této části je popsat výsledná témata a uvést konkrétní příklady pomocí úryvků z rozhovorů.

3.6.1 Stereotypy o zahraničních nevěstách

Tato část bude věnována tématům o zahraničních nevěstách, která se napříč provedenými rozhovory nejvíce opakovala.

- **Pracovitost**

První a nejčastěji zmiňovanou vlastností zahraničních nevěst byla jejich pracovitost a seriózní přístup k práci. Na této charakteristice se dokonce shodlo všech deset dotazovaných respondentů. Někteří z nich dokonce dodali, že jsou podle jejich názoru zahraniční nevěsty ještě pracovitější než Taiwanci. Všichni respondenti tuto vlastnost hodnotili velmi pozitivně.

„Všechny mé kolegyně jsou Vietnamky, které se provdaly za Taiwance, většina z nich je velmi nezávislá a pilně pracují, aby vydělaly peníze.“ (R8)

„Kamarád mého táty si vzal za manželku nevěstu z Vietnamu, chová se k němu moc hezky. Také je velmi pracovitá, dokonce si našla dvě práce. Ve dne pracuje v továrně a v noci chodí pomáhat do restaurace (...).“ (R3)

Ačkoliv je tato vlastnost v taiwanské společnosti velmi ceněna, někteří respondenti projevili také obavu, že přílišné pracovní vytížení zahraničních nevěst může mít negativní dopady na členy jejich rodiny. Především pak nedostatek času může způsobit, že svým dětem nevěnují dostatek péče a pozornosti. Jejich roli proto prý musí v některých případech přebírat prarodiče.

„(...) protože si až moc cení peněz, tak mohou být příliš zaneprázdňené prací, což jim zabraňuje v tom, aby plnily svou povinnost v péči o děti, a vede to k tomu, že o ně musí pečovat prarodiče.“ (R4)

- **Materialismus**

Dalším z často opakovaných témat byl také sklon k materialismu a jejich „posedlost“ penězi, která nebyla chápána jako touha zaopatřit sebe a svou rodinu v zemi původu, ale jako jejich špatná charakterová vlastnost.

„Některé zahraniční nevěsty jsou ještě pracovitější než Taiwanci. Často ale milují jen peníze a mohou být velmi materialistické.“ (R3)

„Zahraniční nevěsty přisuzují penězům velkou důležitost, některé pro peníze dokonce provozují prostituci.“ (R4)

Co bylo na odpovědích respondentů nejvíce překvapující, byla míra, s kterou materialismus zahraničních nevěst odsuzovali, a to především proto, že je honba za materiálním úspěchem v čínské kultuře častější než v jiných kulturách (Ferdman 2013). Podle některých respondentů pak tato touha po penězích vede k zanedbávání rodiny a vyhledávání ilegálních způsobů, jak si vydělat peníze. Odpovědi respondentů tedy potvrzují původní hypotézu, kdy bylo očekáváno,

že jedním z hlavních faktorů formujících pohled na zahraniční nevěsty je kolektivní představa, že se na Taiwan provdávají z finančních důvodů.

- **Kriminalita**

Dalším z často zmiňovaných předsudků byl také sklon k páčání trestných činů, a to především ke krádežím, provozování prostituce a uzavírání falešných sňatků.

„Často slyším o jejich špatném chování... jako například, že kradou věci. Ať už to jsou pracovní migrantky nebo zahraniční nevěsty, tak je jejich chování podobné.“ (R1)

„Zahranční nevěsty mají sklon zaplést se se špatnými lidmi a také se mohou se věnovat nějakému typu sexuální práce.“ (R9)

„(...) některé uzavírají falešné sňatky, a jakmile získají taiwanské občanství, tak od manžela utečou.“ (R6)

Tyto odpovědi respondentů potvrzují také další hypotézu, že se někteří lidé mohou v souvislosti se svatební migrací obávat nárůstu kriminality. Kromě toho se tyto výsledky shodují nejen se závěry některých akademiků (Chung, Kim 2016; Lan 2008; Hsia 2007), ale také s taiwanským mediálním diskurzem, kterému byla věnována podkapitola 2.5 *Obraz zahraničních nevěst v taiwanských médiích*.

Porovnání národností zahraničních nevěst

Respondenti byli dále tázáni, jaké národnosti zahraničních nevěst jsou podle nich na Taiwanu nejvíce, nebo naopak nejméně preferované. K autorčinu překvapení polovina respondentů odpověděla, že podle nich taiwanští muži žádné národnosti přednost nedávají. Druhá polovina respondentů vyjádřila své názory následovně:

„(...) Myslím, že nejvíce preferovanou zemí je Vietnam. Od starších lidí slyším, že jsou vietnamské nevěsty v porovnání s ostatními krásnější.“ (R3)

„V mém okolí je hodně indonéských pečovatelek a mám pocit, že se o seniory starají velmi dobře. Myslím, že pokud by si muž vzal indonéskou manželku, tak by se o jeho rodinu uměla dobře postarat.“ (R5)

„Nejpreferovanějšími by mohly být Vietnamky díky jejich světlé pleti. Nezvažoval bych ale Thajsko. Kvůli práci jsem se s několika Thajkami osobně setkal a jejich tělesný pach mi byl velmi nepříjemný.“ (R7)

„Myslím si, že kvůli strachu z podvodů jsou nejméně zvažovány Filipínky. Osobně bych dávala přednost Indonésii, protože tam mám vzdálené příbuzné a myslím si, že jsou to moc milí lidé.“ (R9)

„Osobně bych upřednostnila Vietnamky pro jejich pracovitost.“ (R10)

Z výše uvedených odpovědí je možné usoudit, že otázka preference národnosti zahraničních nevěst není tak jednoduchá, jak se na první pohled může zdát. Podle odborné literatury (Lan 2008; Chen 2011; Le, et al. 2017) jsou vietnamské nevěsty výrazně preferovány před jinými národnostmi díky jejich kulturní a náboženské příbuznosti, smířlivým povahám, pracovitosti a světlému odstínu pleti. Ačkoliv odpovědi respondentů preferenci vietnamských nevěst do jisté míry potvrdily, z výsledků rozhovorů se nezdá být tak významná, jak ji výše uvedená literatura popisuje. Kromě toho žádný z respondentů nezminil kulturní příbuznost jako faktor, který by mohl ovlivnit volbu taiwanských manželů.

Dvě národnosti, které byly respondenty zmíněny jako preferované, byly ženy z Vietnamu a Indonésie, což také odpovídá dvěma nejpočetnějším skupinám zahraničních nevěst. Jako faktory ovlivňující tuto preferenci pak byly zmíněny vzhled, pracovitost a schopnost se postarat a manželovu rodinu. Mezi nejméně preferovanými zeměmi byly uvedeny Kambodža, Thajsko a Filipíny, a to ze strachu z nedávných událostí¹, podvodů a v případě Filipínek pak také kvůli údajnému specifickému pachu. V neposlední řadě byla zajímavá odpověď první respondentky, podle které zahraniční nevěsty používají příliš velké množství parfému. Na základě těchto odpovědí se proto lze domnívat, že dokonce i vůně nebo tělesný pach může být rysem, který zahraniční nevěsty odlišuje od většinové společnosti.

3.6.2 Stereotypy o taiwanských manželích

Co se týká stereotypů o Taiwancích, kteří si berou za manželky ženy z jihovýchodní Asie, odpovědi většiny respondentů se výrazně shodovaly.

¹ Mezi lety 2021 a 2022 byly stovky Taiwanců nalákány do Kambodži s příslibem vysoce placených pracovních míst, následně jim byly zabaveny pasy a byli donuceni pracovat v síti telekomunikačních a investičních podvodů.

- **Vysoký věk**

Nejčastěji zmiňovanou charakteristikou taiwanských manželů byl vyšší věk, který je také chápán jako důvod, proč muži hledají nevěstu v zahraničí.

„Taiwanští muži, kteří si berou zahraniční nevěsty, jsou obecně staří a postrádají sebevědomí. Zároveň jsou ale také pod tlakem rodiny, aby pokračovali v rodové linii, a tak se ožení se zahraniční nevěstou.“ (R7)

„Především si zahraniční nevěstu berou kvůli věku, ale může to být i špatným vzhledem.“ (R5)

„Mohou být starší anebo se chtějí oženit znovu.“ (R8)

Vyšší věk manželů potvrzují mimo jiné i statistiky, podle kterých jsou taiwanští muži v průměru o dvanáct let starší než jejich zahraniční nevěsty (Wang 2001: 110).

- **Špatná finanční situace**

Dalším z opakovaných témat bylo jejich ekonomické znevýhodnění, které někteří respondenti chápali jako faktor, který mužům ztěžuje hledání potenciální partnerky mezi místními ženami.

„Muži mohou využívat služeb sňatkových agentur, protože se nacházejí ve věku, kdy by měli zakládat rodinu, ale kvůli svému vysokému věku, špatnému vzhledu nebo finanční situaci nemohou najít vhodnou partnerku.“ (R4)

„Muži mohou přemýšlet nad mezinárodními sňatky kvůli svým špatným návykům anebo kvůli tomu, že jsou nezaměstnaní.“ (R1)

- **Nízká úroveň vzdělání**

Mezi další z opakujících se témat patří dosažení nízké úrovně vzdělání, což se do jisté míry váže k předchozímu tématu špatné finanční situace.

„Většinou jsem slyšela, že jde o starší muže, kteří si berou mladší nevěsty ze zahraničí. Bývá tam velký věkový rozdíl a úroveň vzdělání taiwanských mužů je relativně nízká.“ (R9)

„Mohou být méně sebevědomí, méně vzdělání nebo ekonomicky znevýhodnění.“ (R2)

V otázce stereotypů o manželích zahraničních nevěst byly odpovědi respondentů poměrně konzistentní a několik základních témat se promítalo v odpovědích téměř všech respondentů.

Nejčastěji opakovaným tématem byl jejich vyšší věk, což se poněkud odklání od původní hypotézy, kdy bylo očekáváno, že taiwanští muži jsou v první řadě spojováni s nízkým socioekonomickým statutem. Tato hypotéza však nebyla ani vyvrácena, protože nestabilní finanční situace, nízké vzdělání nebo špatný vzhled byly po vysokém věku hned dalšími nejčastěji zmiňovanými charakteristikami. Několik respondentů se také shodlo na tom, že za jejich rozhodnutím může stát nízké sebevědomí, což může vycházet z výše zmíněných socioekonomických faktorů. Za hlavní důvody, proč taiwanští muži hledají manželky v jihovýchodní Asii, pak byly respondenty považovány potřeba pokračovat v rodové linii a zároveň neschopnost najít si vhodnou partnerku mezi taiwanskými ženami. Tyto motivace jsou chápány jako obecně platné i v odborné literatuře (Lan 2008; Hsia 2004; Wang 2018). Podle respondenta č. 3 si ale někteří Taiwanští muži mohou také myslet, že jsou ženy z jihovýchodní Asie krásnější, pracovitější, případně že se dokáží lépe postarat o rodinu a pomoci manželům s prací na venkově.

Respondentům byl také položen dotaz, zda někdy zaznamenali, že by se k těmto mužům lidé chovali jinak, že by byli nějakým způsobem diskriminováni, případně že by na ně bylo pohlíženo jako na méněcenné. Téměř všichni respondenti odpověděli, že takový problém nevnímají. Pouze respondent č. 6 poznamenal: „*Tito muži jsou obvykle relativně chudí, takže je poměrně velká šance, že na ně bude pohlíženo svrchu.*“ Nicméně jako důvod k despektu zmínil jejich finanční situaci a ne to, že si vzali za ženu svatební migrantku.

Výsledky provedených rozhovorů se tak shodují s informacemi uváděnými v odborných pramenech pouze částečně. Přestože tyto předsudky a stereotypy odpovídají informacím v odborných článcích, zároveň to nevypadá, že by tito muži byli společností odsuzováni kvůli tomu, že si našli manželku prostřednictvím sňatkové agentury. Z odpovědí respondentů také nevyplývá, že by tito manželé byli chápáni jako zdroj sociálních problémů, což zmiňuje například Hsia Hsiao-chuan (Hsia 2007).

3.6.3 Názory na uzavírání manželství prostřednictvím sňatkových agentur

V otázce manželství zprostředkovaných prostřednictvím sňatkových agentur se odpovědi většiny respondentů také výrazně shodovaly. Nejčastějším názorem, který zastávali téměř všichni respondenti, bylo, že těmto manželstvím chybí citový základ, a jsou tudíž poměrně riskantní. Jedna z respondentek (R8) tato manželství dokonce přirovnala k hazardním hrám.

„Jsem méně optimistická ohledně manželství, která se kupují za peníze, protože jsou bez citového základu. (...) Protože na začátku neexistuje žádný emocionální základ,

tak se domnívám, že je poměrně vysoká šance, že tato manželství v budoucnu nevydrží.“ (R2)

„S těmito sňatky příliš nesouhlasím. Vztahy jsou na celý život. Sice jsou spolu některé páry šťastné, ale pokud by si nerozuměli, tak je to hazard pro obě strany.“ (R7)

„Uzavřít sňatek s někým, koho dobře neznáte, přináší příliš mnoho nejistot a je pravděpodobné, že v budoucnu nebudete šťastní.“ (R1)

Většina respondentů ale zároveň vyjádřila také své pochopení, proč obě strany k těmto sňatkům přistupují.

„Myslím si, že je to podobné obchodu, je to otázka nabídky a poptávky. Taiwanci potřebují manželky a ženy z jihovýchodní Asie chtějí zlepšit své životní podmínky.“ (R6)

Přestože byla většina respondentů k uzavírání sňatků prostřednictvím agentur poměrně skeptická, velké množství z nich se zároveň shodlo, že je každý případ individuální a ve výsledku záleží na tom, jak spolu daní jednotlivci vycházejí. Vnímání těchto sňatků jako riskantních a náchylných k rozpadu se shoduje s mediálním narativem, který Hsia Hsiao-chuan popsala ve svém článku *Imaged and imagined threat to the nation: the media construction of the 'foreign brides' phenomenon' as social problems in Taiwan* (2007).

Velmi zajímavé také bylo přirovnání komodifikovaných manželství k hazardním hrám, a to především z toho důvodu, že tato rétorika byla v minulosti využívána některými médii. Například v roce 1996 vydal časopis Taiwan Daily článek s názvem *“Komodifikované manželství jako hazardní hra, broker jako krupiér, vše závisí na štěstí”* (Taiwan Daily, ze dne 20. listopadu 1996 v Hsia 2007: 58). Ačkoliv nelze dokázat, že názor respondentky byl ovlivněn podobným mediálním obsahem, lze se domnívat, že právě tento typ článků a reportáží se nadále podvědomě odráží v názorech některých taiwanských obyvatel.

3.6.4 Názory na ženskou svatební migraci ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan

V této části bylo snahou zjistit, jaký mají respondenti názor na ženskou svatební migraci ze zemí jihovýchodní Asie a jaké dopady podle nich má na taiwanskou společnost.

Několik respondentů v rozhovoru projevilo soucit nad nepříznivou situací v jejich rodných zemích a pochopení, proč se na Taiwan vdávají. Někteří respondenti kromě toho

vyjádřili, že jsou si vědomi toho, že zahraniční nevěsty musejí v nové společnosti čelit mnoha problémům.

„Ve skutečnosti si myslím, že je jejich situace velmi žalostná. Provdají se na Taiwan kvůli tomu, že je život v jejich zemi příliš bolestivý. Z toho důvodu vůči nim nemám žádné předsudky a nediskriminuji je.“ (R2)

„Je mi jich líto. Mají jiný jazyk i kulturu, a pokud zde narazí na problémy, tak se nemají na koho obrátit.“ (R6)

Jiní respondenti na tuto otázku reagovali spíše negativně anebo vyjádřili svou nelibost nad povahou těchto sňatků.

„Je to obchod, ne manželství.“ (R5)

„Sňatky se zahraničními nevěstami nepodporuji, protože nemůžete mít záruku, že vaše manželství bude šťastné a dlouhodobé.“ (R3)

Kromě toho byly rozhovory také věnovány dopadům, které tato migrace může mít na taiwanskou společnost. Mezi pozitivními dopady byly nejčastěji zmiňovány kulturní rozmanitost, obohacení gastronomie o nová exotická jídla, zvýšení porodnosti v taiwanské společnosti a více příležitostí naučit se cizím jazykům. Naproti tomu byl častým tématem také negativní dopad na děti z těchto mezinárodních manželství. Respondenti se nejvíce obávali toho, že matka vzhledem k nedostatečné znalosti jazyka anebo z důvodu pracovního vytížení nebude schopna svým dětem pomáhat se studiem. Jeden z respondentů (R5) dokonce vyjádřil strach o „čistotu“ taiwanské krve budoucích generací. Podle některých respondentů mohou v důsledku kulturní rozdílnosti a jazykové bariéry vznikat také konflikty mezi členy rodiny.

„Jazyk, odlišné myšlení i kulturní rozdíly mohou při výchově dětí způsobit problémy mezi členy rodiny. Také je možné, že kvůli tomu, že se matky zaměřují na práci, tak nebudou přítomny v dětství svého dítěte.“ (R2)

„Pro zahraniční nevěsty může být obtížnější vzdělávat své děti kvůli jejich odlišným zvykům a životnímu stylu.“ (R10)

Podle respondenta č. 6 mohou mít pak původ a finanční stav rodičů dopad na psychiku dětí:

„Je možné, že v průběhu dospívání bude jejich otec relativně chudý a matka diskriminovaná. To může způsobit, že až děti vyrostou, tak budou mít pocit méněcennosti.“ (R6)

V souvislosti s touto problematikou byli respondenti dále tázáni, zda si myslí, že děti zahraničních nevěst za taiwanskými dětmi ve škole zaostávají. Jedinou respondentkou, která osobně znala děti zahraničních nevěst, byla respondentka č. 1:

„Sama mám takové kamarády. Nejen, že ve škole vynikají, ale dokonce jsou i velmi společenští.“ (R1)

Podle ostatních respondentů je ale možné, že tyto děti budou v porovnání s ostatními ve škole znevýhodněné. To bylo připisováno jednak tomu, že matka neumí dobře čínsky, a bude tak pro ni obtížnější svým dětem pomoci, jednak špatnému vzdělání obou rodičů.

„Myslím, že se to liší člověk od člověka, ale z toho, co jsem slyšel, jsou jejich studijní výsledky spíše špatné. Možná je jejich otec příliš zaneprázdněn prací, a tak se o vzdělání svých dětí moc nezajímá. Takže pokud matka nemá dobrou čínštinu, tak pro ni bude velmi těžké pomáhat jim se školou. Dalším důvodem může být to, že jejich rodiče nejsou příliš vzdělání, a tak vzdělání svých dětí nepřikládají takový význam.“ (R3)

Z výsledků rozhovorů tak lze usoudit, že mnozí lidé nepodporují způsob, kterým jsou tyto sňatky uzavřeny. Zároveň však vnímají důvody této migrace a mají pro obě strany pochopení. Jako pozitivní dopady svatební migrace jsou nejčastěji vnímány zvýšení porodnosti a výhody vycházející z kulturního obohacení, což potvrzuje hypotézu, která byla stanovena v úvodu práce. Negativní dopady pak ukazovaly silnou korelaci se závěry některých autorů (Lan 2008; Hsia 2007), kteří se věnovali mediálnímu diskurzu „nízké kvality“ migrantek a studijním výsledkům jejich dětí.

3.6.5 Otázka diskriminace

Dále byl výzkum věnován problému diskriminace zahraničních nevěst, jejich manželů a dětí. Respondentům byl položen dotaz, jak na Taiwanu vnímají diskriminaci zahraničních nevěst. Podle většiny respondentů se tato problematika v posledních letech výrazně zlepšila a již diskriminaci nevnímají jako vážný problém. Podle několika respondentů však může diskriminace zahraničních nevěst nejvíce přetrvávat u starších generací.

„(...) Záleží především na osobnosti člověka. Některé zahraniční nevěsty jsou skutečně velmi přátelské, ale starší generace s nimi mohou mít stále problém.“ (R8)

Podobné otázky byly položeny také v souvislosti s dětmi těchto mezinárodních párů. Předmětem zájmu bylo především to, zda mohou být podle respondentů ve škole častějším

cílem diskriminace a šikany. Odpovědi byly podobné jako u předchozí otázky. Několik respondentů odpovědělo, že to mohl být problém v minulosti, ale díky tomu, že smíšených dětí přibývá, přestávají být něčím neobvyklým a tento problém postupně mizí.

„Je možné, že to tak v minulosti bylo. Podle mě se ale tento problém v posledních letech postupně zlepšil. Málokdy slyším podobné věci.“ (R8)

„Pravděpodobně to mohl být problém deset let zpátky, teď si myslím, že je to mnohem lepší. Stále ale záleží na osobnosti každého člověka.“ (R3)

„Problém diskriminace může stále existovat. Nicméně díky tomu, že mají zahraniční nevěsty více dětí, tak se situace pravděpodobně zlepšila. Je to otázka poměru.“ (R6)

Dále bylo snahou zjistit, jak se respondenti k fenoménu zahraničních nevěst a problému diskriminace staví. Téměř všichni respondenti se shodli na tom, že je tato problematika důležitá a že by se otázce diskriminace zahraničních nevěst mělo věnovat více pozornosti.

„Myslím, že bychom tomuto problému měli věnovat více pozornosti. Přestože je mladá generace přijímá dobře, tak si starší generace stále zachovávají tradiční myšlení.“ (R7)

„Asi bychom se této otázce měli více věnovat. I když jsou zahraniční nevěsty mladými lidmi akceptovány, tak starší generace mají stále pocit, že byly koupeny za peníze, a mají problém je přijmout.“ (R5)

V rozhovorech šlo též o zjištění, jak respondenti vnímají fenomén zahraničních nevěst v souvislosti s médií. Téměř všichni respondenti se shodli na tom, že v současném mediálním diskurzu nevidí žádný problém.

„Kdybyste procházeli zprávy, které jsou staré 5 nebo 10 let, tak se o nich pravděpodobně dočtete spoustu špatných věcí, které mohly negativně ovlivnit, jak je Taiwanci vnímají. V posledních několika letech si ale myslím, že se jejich vyobrazení výrazně zlepšilo. V televizi jsem viděl reportáže, kde představovali jejich jídlo, kulturu, tradice, a dokonce dokumentovali i jejich život na Taiwanu.“ (R3)

Na otázku, jak by mohla být zlepšena jejich integrace do taiwanské společnosti, byly nejčastěji zmiňovány poskytnutí jazykových kurzů, odborného vzdělání a pomoc při hledání lepšího zaměstnání. Pro taiwanskou veřejnost by pak mohly být pořádány kulturní vzdělávací aktivity

týkající se rodných zemí migrantek, které by mohly přispět k lepšímu porozumění ze strany hostitelské společnosti.

„Obecně platí, že zahraniční nevěsty, které se provdají na Taiwan, jsou ženami v domácnosti anebo si přivydělávají pouze příležitostně. Vláda jim může poskytnout bezplatné odborné školení, které by jim pomohlo získat dobrou práci.“ (R5)

„Myslím, že naše vláda v posledních letech věnuje stále více pozornosti jejich právům, mohla by také organizovat více vzdělávacích aktivit nebo jim poskytovat další dotace.“ (R3)

Ze strany široké veřejnosti byly mezi respondenty nejvíce zmiňovány vzájemný respekt, tolerance, empatie a seznámení se s jejich kulturou.

Z odpovědí respondentů se může zdát, že se v dnešní době zahraniční nevěsty s předpojatým přístupem setkávají pouze ze strany starších lidí. Odpovědi respondentů ve výzkumu se však značně liší například od výsledků dotazníkového šetření Riche a Einhorn (2020), kterého se naopak účastnily svatební migrantky. Výsledky jejich výzkumu ukazují, že migrantky z jihovýchodní Asie na Taiwanu nadále čelí nejen diskriminačnímu chování, ale i negativním projevům vůči své osobě. Ačkoliv se média v posledních letech snaží podporovat integrační proces migrantek do taiwanské společnosti a dávají větší prostor propagaci jejich národních kultur, ze závěrů odborné literatury, ale i z tohoto výzkumu je patrné, že jsou zahraniční nevěsty nadále terčem stigmatizujících nálepek a jejich diskriminace v taiwanské společnosti stále přetrvává.

3.7 Zodpovězení výzkumných otázek

Nyní tedy budou zodpovězeny čtyři výzkumné otázky, které byly stanoveny v úvodu práce:

1. *Jaké stereotypy a předsudky jsou spjaty s nevěstami z jihovýchodní Asie a povahou těchto mezinárodních sňatků?*

Podle výsledků provedených rozhovorů jsou zahraniční nevěsty v první řadě považovány za velmi pracovité. Někteří respondenti dokonce uvedli, že jsou pracovitější než místní občané. Co se týká negativních předsudků, tak byly zahraniční nevěsty respondenty často označovány za materialistické, protože ke sňatku přistupují z finančních důvodů. Rovněž byly spojovány se zvýšenou kriminalitou, a to nejčastěji s krádežemi, uzavíráním falešných sňatků a s prostitucí.

Co se týká samotných sňatků, ty byly některými respondenty vnímány jako určitý typ obchodu nebo výsledek potřeb obou stran. Důvodem k uzavření sňatku pro taiwanské muže byla nejčastěji zmiňovaná potřeba pokračovat v rodové linii a neschopnost si najít partnerku mezi místními ženami. Pro ženy to pak byla touha zlepšit své životní podmínky a uniknout těžkému životu v rodné zemi. Několik respondentů dokonce projevilo lítost nad jejich těžkou životní situací.

Na tyto sňatky bylo také pohlíženo jako na velice riskantní. Podle mnoha respondentů nemají emocionální základ, a tak zúčastněné osoby nemohou vědět, jestli spolu budou v budoucnu dobře vycházet. I přesto však většina respondentů vyjádřila pochopení, proč obě strany k těmto sňatkům přistupují. Z výsledků provedených rozhovorů se zahraniční nevěsty stále zdají býti terčem stigmatizujících nálepek a předsudků, což potvrzuje autorčinu původní hypotézu. Kromě toho všechny negativní stereotypy, které respondenti v rozhovorech zmínili, byly v souladu s mediálním narativem, který byl zmíněn v teoretické části práce.

Co se týče preference jednotlivých národností, bylo možné očekávat, že nejžádanějšími budou vietnamské ženy pro jejich kulturní příbuznost a světlejší odstín kůže. Ačkoliv odpovědi respondentů tuto hypotézu nevyvrátily, pouze tři respondenti označili Vietnam jako preferovaný, přičemž ani jednou nebyla jako důvod zmíněna kulturní příbuznost.

Ačkoliv je obraz zahraničních nevěst v taiwanské společnosti stále problematický, překvapující byla míra porozumění pro jejich situaci ze strany některých respondentů.

2. *Jak je pohlíženo na muže, kteří se žení s nevěstami z jihovýchodní Asie?*

Mezi respondenty nejčastěji zmiňované charakteristiky taiwanských manželů patřily vysoký věk, špatná finanční situace, nízká úroveň vzdělání a nízké sebevědomí, což výrazně koreluje

s informacemi v odborné literatuře. Podle jedné z respondentek mohou mít tito muži také špatné návyky anebo být nezaměstnaní.

Odborná literatura a výsledky výzkumu potvrdily hypotézu o stereotypech, která byla v úvodu stanovena. Překvapivé bylo, že se však téměř všichni respondenti shodli na tom, že manželé zahraničních nevěst nejsou nijak diskriminováni a není na ně pohlíženo s despektem.

3. Jaká pozitiva a negativa tato migrace v očích Taiwanců přináší?

V rozhovorech byly mezi pozitivy svatební migrace nejčastěji zmiňovány zvýšení porodnosti v taiwanské společnosti, větší kulturní rozmanitost a obohacení gastronomie o nová exotická jídla. Mezi negativními dopady migrace byl zmiňován především nepříznivý dopad na vzdělání a psychiku dětí z těchto mezinárodních sňatků. Respondenti dále uváděli možný vznik konfliktů mezi členy rodiny v důsledku jazykové bariéry a kulturní odlišnosti. Jeden z respondentů také vyjádřil obavu o čistotu taiwanské krve v příštích generacích. Posledním ze zmiňovaných dopadů pak byl růst kriminální činnosti, a to především prostituce.

Hypotéza, kdy bylo předpokládáno, že se Taiwanci budou nejvíce obávat zvýšené kriminality a vysoké rozvodovosti, byla proto vyvrácena.

4. Jsou podle Taiwanců tyto ženy diskriminovány/vnímají tuto diskriminaci jako problém, který by se měl více řešit?

V této otázce se většina respondentů překvapivě shodla na tom, že nevnímá, že by byly zahraniční nevěsty na Taiwanu běžně diskriminovány, ale na otázku, zda by se této tematice měla veřejnost více věnovat, odpověděli kladně. Několik respondentů pak argumentovalo tím, že ačkoliv mladší generace zahraniční nevěsty přijímá, starší generace k nim stále může mít předpojatý přístup. Z odpovědí respondentů lze proto usoudit, že se míra diskriminace zahraničních nevěst v posledních letech s velkou pravděpodobností snížila, ale zároveň ještě nejsou kompletně začleněny do taiwanské společnosti. Tento výsledek pak částečně vyvrací původní hypotézu, kdy bylo předpokládáno, že si většinová společnost bude vědoma toho, že jsou zahraniční nevěsty diskriminované a bude to považovat za vážný problém.

4 Závěr

4.1 Shrnutí poznatků

Jak bylo zmíněno v úvodu práce, cílem bylo představit fenomén ženské svatební migrace ze zemí jihovýchodní Asie na Taiwan a zkoumat percepce těchto migrantek většinovou taiwanskou společností.

Počátky vzniku tohoto fenoménu se datují již na konec 70. let, přičemž je tento typ migrace v taiwanské historii specifický hned ze dvou důvodů. Zaprvé je tato migrace z hlediska pohlaví výrazně nevyvážená, a zadruhé je zprostředkována uzavíráním sňatků s místními obyvateli. V současnosti jsou třemi nejpočetnějšími národnostmi zahraničních nevěst z jihovýchodní Asie Vietnamky, Indonésanky a Filipínky.

Nejdůležitějšími faktory, které ovlivňují tuto migraci, jsou faktory socioekonomické. Taiwanští muži, kteří bývají určitým způsobem znevýhodněni na taiwanském sňatkovém trhu, hledají potenciální nevěsty za hranicemi své země především proto, aby mohli založit rodinu. Pokračování rodové linie je totiž v taiwanské společnosti, která byla silně ovlivněna konfucianismem, stále chápáno jako jedna ze synovských povinností, a na muže tak často bývá rodinou vyvíjen tlak, aby zplodili potomka. Naproti tomu Taiwan zahraničním nevěstám nabízí příležitost pracovat v ekonomicky vyspělé zemi a finančně zajistit svou rodinu v zemi původu. Ženy z jihovýchodní Asie, které chtějí uniknout chudobě, mohou řešit volbu, zda si samy najdou práci v zahraničí, anebo se vymaní ze své ekonomické situace prostřednictvím mezinárodního sňatku.

Jednou z největších překážek, která ztěžuje integraci zahraničních nevěst do taiwanské společnosti, je jazyková bariéra. Neznalost čínského jazyka může donutit zahraniční nevěsty žít v izolovaném prostředí a být v kontaktu pouze s rodinou svého manžela. Dalšími vážnými překážkami v integraci jsou také etnická diskriminace a kulturní předsudky, které pramení z vnímání zemí jihovýchodní Asie jako chudých a zaostalých. Většina zahraničních nevěst navíc přichází na Taiwan prostřednictvím sňatkového obchodu, což může být některými lidmi odsuzováno. V neposlední řadě mají na úspěšnost integrace zásadní vliv média, která však v minulosti zahraniční nevěsty stigmatizovala publikováním poplašných reportáží, jež je spojovaly se zvýšenou kriminalitou, přenosem pohlavních chorob anebo údajnou „nízkou kvalitou“ jejich dětí.

Praktická část byla věnována tematické analýze hloubkových rozhovorů, které byly provedeny během autorčina studijního pobytu na Taiwanu. Cílem výzkumu bylo nastínit taiwanský veřejný diskurz týkající se fenoménu zahraničních nevěst.

Z výsledků hloubkových rozhovorů bylo patrné, že si taiwanští občané nejvíce cení pracovitosti zahraničních nevěst, někteří respondenti dokonce sami zmínili, že jsou mnohem pracovitější než Taiwanci. Přestože je tato pracovitost považována za velmi kladnou vlastnost, byly v odpovědích zmíněny také obavy, že kvůli pracovnímu vytížení nemusejí mít ženy dostatek času na plnění svých rolí a závazků vůči rodině. Z negativních charakteristik bylo mnohokrát zmíněno materialistické smýšlení zahraničních nevěst, páchání krádeží, uzavírání falešných sňatků a provozování prostituce. Zajímavým zjištěním bylo, že se odpovědi respondentů příliš neshodovaly s odbornými prameny v otázce preference vietnamských nevěst, která bývá přisuzována jejich kulturní příbuznosti. V autorčině výzkumu pouze tři z deseti respondentů označili Vietnam jako preferovaný, přičemž jako důvod byla zmíněna pracovitost a atraktivní vzhled Vietnamek. Naproti tomu taiwanští manželé byli považováni za starší, chudé, špatně vzdělané anebo s nízkým sebevědomím.

Co se týče pozitivních dopadů, tak mezi respondenty panovala shoda, že zahraniční nevěsty pomáhají ke zvýšení porodnosti v taiwanské společnosti a přispívají k větší kulturní rozmanitosti. Z negativních dopadů byl nejčastěji zmiňován nepříznivý dopad na vzdělání jejich dětí, což se shoduje s dřívějším mediálním diskurzem, který informoval o „špatné kvalitě“ dětí těchto mezinárodních párů. Překvapivým zjištěním bylo také, že podle většiny respondentů jsou zahraniční nevěsty taiwanskou společností přijímané a nevnímají, že by byly nějak diskriminované.

4.2 Nedostatky práce

Jedním z největších limitů výzkumu byl malý výzkumný vzorek, který čítal pouze deset respondentů. Vzhledem k nízkému počtu respondentů je proto třeba se vyvarovat přílišného zobecňování získaných výsledků. Přesto se však lze domnívat, že výzkum může posloužit jako určité nahlédnutí do této problematiky.

Dalším problémem je pak otázka neutrality. Podle některých akademiků (Denscombe 1995; Cohen 2000) je dokonce nemožné provést neutrální rozhovor, protože si výzkumník vybírá téma, otázky a účastníky výzkumu podle svého zájmu a možností. Stejněmu úskalí pak výzkumník čelí během analýzy získaných dat, kdy aktivně vybírá úryvky, které do své studie

zahrne. Z tohoto důvodu je třeba poznamenat, že by získané výsledky neměly být brány jako neutrální a obecně platné. Kromě toho autorce v procesu výzkumu chyběla předchozí zkušenost s vedením a analýzou rozhovorů. Je proto možné, že kdyby byl výzkum proveden se současnými zkušenostmi znovu, bylo by dosaženo lepších výsledků.

Jako poslední nedostatek práce bude zmíněna skutečnost, že autorka se této problematice věnovala pouze z hlediska taiwanské společnosti a ve svém výzkumu nedala hlas zahraničním nevěstám. Aby bylo možné si na tuto problematiku vytvořit ucelený pohled, bylo by potřeba zahrnout i jejich perspektivu, což lze také navrhnout jako možný směr pokračování tohoto výzkumu.

5 Resumé

The primary objective of this thesis is to describe and explore female marriage migration from Southeast Asian countries to Taiwan with the focus on the Taiwanese perception of foreign brides. The theoretical part describes the historical development of marriage migration to Taiwan and examines factors that influence this migration. It also addresses the obstacles that complicate the integration of foreign brides into Taiwanese mainstream society and describes the media narrative, which plays a major role in how foreign brides are perceived by society.

Additionally, in the practical part of this thesis, thematic analysis approach is used to analyze in-depth interviews with Taiwanese citizens that were conducted during the author's stay in Taiwan. Finally, the Taiwanese public discourse regarding the phenomenon of foreign brides from Southeast Asian countries is outlined based on specialized literature and conducted research. Significant correlations had been found between the popular media discourse in the past and the results of interviews with Taiwanese citizens. This thesis concludes that although the problem of discrimination has improved, foreign brides still face a certain degree of stigmatization and further support of their integration is needed.

Keywords: Taiwan, Southeast Asia, marriage migration, foreign brides, discrimination

Seznam použité literatury

- Balistreri, Kelly Stamper; Joyner, Kara; Kao, Grace. 2017. Trading Youth for Citizenship? The Spousal Age Gap in Cross-Border Marriages. In *Population and Development Review* (vol. 43, No.3): pp. 443-466. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26622830>
- Belanger, Daniele; Wang, Hong-zen. 2013. Becoming a Migrant: Vietnamese Emigration to East Asia. In *Pacific Affairs* (vol. 86, No. 1): pp. 31-50. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/43590610>
- Billo, Andrew. 2012. Brokered Marriages: Matchmaking or Exploitation? In *Asia Society Magazine*, ze dne 29. května, 2012. Dostupné z: <https://asiasociety.org/blog/asia/brokered-marriages-matchmaking-or-exploitation>
- Braun, Virginia; Clarke, Victoria. 2006. Using thematic analysis in psychology. In *Qualitative Research in Psychology* (vol. 3, No. 2): pp. 77-101. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/235356393>
- Cohen, Louis; Manion Lawrence; Morrison, Keith. 2000. *Research Methods in Education*. London: Routledge Falmer, (464 pp.). ISBN: 0415195411.
- Coleman, David. 2006. "Immigration and Ethnic Change in Low-Fertility Countries: a third Demographic Transition." In *Population and Development Review* (vol. 32, No. 3): pp. 401-446. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20058898>
- Constable, Nicole. 2005. *Cross-Border Marriages: Gender and Mobility in Transnational Asia*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, (232 pp.). ISBN-10: 0812218914.
- Chao, Antonia. 2004. The Modern State, Citizenship, and the Intimate Life: a Case Study of Taiwan's Glorious Citizens and their Mainland Wives (公民身分、現代國家與親密生活: 以老單身榮民與「大陸新娘」的婚姻為研究案例). In *Taiwanese Sociology*, (vol. 8): pp. 1-41. (In Chinese). Dostupné z: <https://www.airitilibrary.com/Publication/alDetailedMesh?docid=P20161123001-200412-201611290020-201611290020-1-41>

- Chen, Yu-hua. 2008. The Significance of Cross-Border Marriage in a Low Fertility Society: Evidence from Taiwan. In *Journal of Comparative Family Studies* (vol. 39, No. 3): pp. 331-352. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41604229>
- Chen, Eva Chian-hui. 2011. *Taiwanese-Vietnamese Transnational Marriage Families in Taiwan: Perspectives from Vietnamese Immigrant Mothers and Taiwanese Teachers*. Urbana, Illinois. Disertační práce. University of Illinois at Urbana-Champaign. Dostupné z: <https://core.ac.uk/reader/4832574>
- Chien, Hui-ju; Kayleigh, Madjar. 2021. Low interest in marriage linked to birthrate. In *Taipei Times*, ze dne 6. dubna, 2021. Dostupné z: <https://www.taipetimes.com/News/taiwan/archives/2021/04/06/2003755169>
- China Times* (中國時報). 1995. Southeast Asian Brides, Thousands Miles Marriage (南洋新娘千里姻緣). In *China Times*, ze dne 12. listopadu, 1995.
- Denscombe, Martyn. 1995. Explorations in group interviews: An evaluation of a reflexive and partisan approach. In *British Educational Research Journal* (vol. 21, Issue 2): pp. 131–149. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/1500603>
- Fan, Chieh-yin. 2006. *A Study of the Reproduction – Oriented Images of "Foreign Brides"* (我不是來生孩子的：外籍配偶生殖化形象之探討). Diplomová práce. Shih Hsin University. (In Chinese). Dostupné z: <https://hdl.handle.net/11296/7cbaez>
- Ferdman, A. Roberto. 2013. Are Chinese People the World's Most Materialistic? In *The Atlantic Magazine*, ze dne 16. prosince, 2013. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/china/archive/2013/12/are-chinese-people-the-worlds-most-materialistic/282398/>
- Hendl, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, (408 pp.). ISBN 80-7367-040-2.
- Hsia, Hsiao-chuan. 1997. *Selfing and othering in the 'foreign bride' phenomenon—a study of class, gender and ethnicity in the transnational marriages between Taiwanese men and Indonesian women*. Disertační práce, University of Florida. Dostupné z:

<https://www.proquest.com/openview/5d297732b19b60ab75f1488bd59fcf68/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>

- Hsia, Hsiao-chuan. 2000. Internationalization of Capital and the Trade in Asian Women, The case of the "foreign brides" in Taiwan. In *Women and Globalization*. Delia D. Aguilar, Anne E. Lascamana (Ed.). New York: Humanity Books, (428 pp.). ISBN: 1-59102-162-6.
- Hsia, Hsiao-chuan. 2007. Imaged and Imagined Threat to the Nation: The Media Construction of the 'Foreign Brides' Phenomenon' as Social Problems in Taiwan. In *Inter-Asia Cultural Studies* (vol. 8, No. 1): pp. 55-85. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/233182321>
- Iybal, Muhammad; Gusman, Yuherina. 2015. Pull and Push Factors of Indonesian Women Migrant Workers from Indramayu (West Java) to Work Abroad. In *Mediterranean Journal of Social Sciences* (vol. 6, No. 5 S5): pp. 167-174. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/283480608>
- Jones, Galvin; Shen, Hsiu-hua. 2008. International marriage in East and Southeast Asia: trends and research emphases. In *Citizenship Studies* (vol. 12, No.1): pp. 9-25. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/233185369>
- Ketels, Gönnä. 2015. Why Taiwan's single people are a national security threat. In *Deutsche Welle, ze dne 31. července*. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/why-taiwans-single-people-are-a-national-security-threat/a-18617944>
- Lan, Pei-chia. 2008. Migrant Women's Bodies as Boundary Markers: Reproductive Crisis and Sexual Control in the Ethnic Frontiers of Taiwan. In *Signs* (vol. 33, No. 4): pp. 833-861. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/10.1086/528876>
- Lan, Pei-chia. 2022. Shifting borders and migrant workers' im/mobility: The case of Taiwan during the COVID-19 pandemic. In *Asian and Pacific migration journal* (vol. 31, No. 3): pp. 1-27. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/01171968221127495?icid=int.sj-full-text.similar-articles.1>

- Le, Thi Mai; Bui, Loan Thuy; Do, Xuan Ha. 2017. Social Integration of Vietnamese Women Married to Foreigners (Case Study in Penghu Islands and Taipei, Taiwan). In *Journal of Management and Marketing Review* (vol. 2, No. 1): pp. 59-74. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3005230
- Lee, Yean-Ju; Seol, Dong-Hoon; Cho, Sung-Nam. 2006. International marriages in South Korea: The significance of nationality and ethnicity. In *Journal of Population Research* (vol. 23): pp. 165–182. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41110868>
- Lee, Hye-Kyung. 2008. International Marriage and the State in South Korea: Focusing on Governmental Policy. In *Citizenship Studies* (vol. 12, No.1): pp. 107–123. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/232886765>
- Luoh, Ming-ching. 2006. Gender Differences in Educational Attainment and International Marriages. In *Taiwan Economics Review* (vol. 34, No.1): pp. 79–115. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/292753019>
- MOI (Ministry of the Interior Republic of China). 2023. The number of foreign spouses and mainland spouses (including Hong Kong and Macao) classified according to their certificates (外籍配偶人數與大陸(含港澳)配偶人數按證件分). Statistické údaje. (In Chinese). Dostupné z: <https://www.immigration.gov.tw/5382/5385/7344/7350/8887/?alias=settledown>
- MOI (Ministry of the Interior Republic of China). 2023. Number of marriages - by region and nationality (結婚人數-按區域別及國籍別分). Statistické údaje. (In Chinese). Dostupné z: <https://statis.moi.gov.tw/micst/stmain.jsp?sys=100>
- Přikrylová, Tereza. 2021. *Charakteristika současné ženské migrace z Indonésie a Vietnamu na Taiwan ve světle Wallersteinova modelu světového systému a taiwanské migrační politiky*. Diplomová práce. Katedra asijských studií, Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z: <https://theses.cz/id/m9ohg4/>
- Reichel, Jiří. 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, (368 pp.). ISBN 978-80-247-3006-6.
- Rich, Timothy S.; Einhorn, Madelynn. 2020. Taiwan's Immigration Policy: Support, Concerns and Challenges. In *Taiwan Insight*, ze dne 14. ledna, 2020. Dostupné z:

<https://taiwaninsight.org/2020/01/14/taiwans-immigration-policy-concerns-and-challenges/>

Sai Gon Giay Phong Nhat Bao. 1999. More than 12,000 females married foreigners in Ho Chi Minh City. In *Sai Gon Giay Phong Nhat Bao*, ze dne 8. října, 1999.

Švaříček, Roman; et al. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, (384 pp.). ISBN: 978-80-7367-313-0.

Taiwan Lih Pao (台灣立報). 1994. Pei-Pu folks marrying brides, Indonesians replacing Thai (北埔鄉民妻新娘 印尼籍取代泰國). In *Taiwan Lih Pao*, ze dne 30. května, 1994.

Taiwan Daily (台灣日報). Trade marriage like gambling, broker as dealer, all depends on luck (買賣婚姻如同賭博掮客作莊各憑造化). In *Taiwan Daily*, ze dne 20. října, 1996.

Thornton, Arnald; Lin, Hui-sheng. 1994. *Social Change and the Family in Taiwan*. Chicago: The University of Chicago Press, (466 pp.). ISBN: 0-226-79858-5.

Tsay, Ching-Iung. 2015. Migration between Southeast Asia and Taiwan: Trends, Characteristics and Implications. In *Journal of ASEAN Studies* (vol. 3, No.2): pp. 68-92. Dostupné z: <https://journal.binus.ac.id/index.php/jas/article/view/842>

Wang, Hong-zen. 2001. Social stratification, Vietnamese partners migration and Taiwan labour market. In *Social Science* (vol. 41): pp. 99-127. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/292758290>

Wang, Hong-zen; Chang, Shu-ming. 2002. The Commodification of International Marriages: Cross-Border Marriage Business in Taiwan and Viet Nam. In *International migration* (vol. 40, No. 6): pp. 93–116. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/227511585>

Wang, Hong-zen; Belanger, Daniele. 2008. Taiwanizing Female Immigrant Spouses and Materializing Differential Citizenship. In *Citizenship Studies* (vol. 12, No.1): pp. 91-106. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/248984222>

- Wang, Hong-zen. 2011. Immigration Trends and Policy Changes in Taiwan. In *Asian and Pacific migration journal: APMJ* (vol. 20, No.2): pp. 169-194. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/276324983>
- Wang, Hong-zen; Tien, Ching-ying. 2018. Who marries Vietnamese brides? Masculinities and cross-border marriages? Online research paper. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/292758889>
- Wheeler, Marissa. 2009. *Marriage change in Taiwan: Is gender inequality or education driving the change?* Online research paper from University of Pennsylvania. Dostupné z: <https://paa2009.populationassociation.org/abstracts/90574>
- Yang, Ching-li; Li, Ta-cheng; Chen, Kuan-cheng. 2006. Assortative mating in Taiwan: changes and persistence (台灣傳統婚配空間的變化與婚姻行為之變遷). In *Journal of Population Studies* (vol. 33): pp. 1–32. (In Chinese). Dostupné z: http://www.psc.ntu.edu.tw/jps/pub/33/assets/1.pdf?fbclid=IwAR3s007hX8B_IzcvZYyKb5mn8k3C8-JyVDzM5Mw6SSpEroII2axHxB4V0Y
- Yang, Yung-mei; Wang, Hsiu-hung. 2003. Life and Health Concerns of Indonesian Women in Transnational Marriages in Taiwan. In *Journal of Nursing Research* (vol. 11, No. 3): pp: 167-176. Dostupné z: https://journals.lww.com/jnr-twna/Abstract/2003/09000/Life_and_Health_Concerns_of_Indonesian_Women_in.4.aspx
- Yeh, Yu-ching. 2010. 9 Foreign Spouses' Acculturation in Taiwan: A Comparison of Their Countries of Origin, Gender, and Education Degrees. In *Asian Cross-border Marriage Migration: Demographic Patterns and Social Issues*. Wen-Shan Yang, Melody Chia-Wen Lu (Ed.). Amsterdam University Press, (264 pp.). ISBN 978 90 8964 054 3.
- Yu, Teng-huang. 2014. *Vietnamese Spouses' Cultural and Social Identity in Taiwan*. Beppu City, Japan. Disertační práce. Ritsumeikan Asia Pacific University. Graduate School of Asia Pacific Studies. Dostupné z: https://ritsumei.repo.nii.ac.jp/?action=repository_action_common_download&item_id=12083&item_no=1&attribute_id=20&file_no=1